Súd:	Mestský súd Košice
Spisová značka:	17C/27/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu:	7124215862
Dátum vydania rozhodnutia:	04. 04. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Patrícia Lučanská
ECLI:	ECLI:SK:MSKE:2025:7124215862.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mestský súd Košice, sudkyňou JUDr. Patríciou Lučanskou, v spore žalobcu: A. B. C., nar. X.XX.XXXX, bytom D. XXX/XX, XXX XX D., zastúpený AK: Advokátska kancelária Prof. JUDr. Ján Klučka, CSc., s.r.o., IČO: 54 725 542, sídlom Ku Potoku 4, 040 16 Košice, proti žalovanému: Slovenská republika, v ktorej mene koná Ministerstvo vnútra SR, IČO: 00151866, so sídlom Pribinova 2, Bratislava, o zaplatenie nemajetkovej ujmy v peniazoch

r o z h o d o l :

I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu 2500 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.
II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .
III. Žalobcovi proti žalovanému p r i z n á v a náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1.1 Žalobca sa žalobou domáhal náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume 13000 eur spôsobenej porušením úniového práva. Žalobu zdôvodnil tým, že žalobca je príslušníkom Hasičského a záchranného zboru Slovenskej republiky s miestom výkonu štátnej služby v Bidovciach a okolí. Do právneho poriadku Slovenskej republiky nebola správne transponovaná smernica Európskej únie č. 2003/88/ES, v dôsledku čoho vzniká žalobcovi škoda, je porušované jeho právo - garantované mu právom Európskej únie, keďže jeho týždenný pracovný čas presiahol dĺžku týždenného pracovného času určeného smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003, čo zakladá zodpovednosť štátu. Žalovaná ako členský štát a adresát smernice 2003/88/ES po jej vstupe do Európskej únie je zodpovedná za prijatie všetkých opatrení legislatívnej aj faktickej povahy s cieľom dosiahnutia účelu smernice, za jej správnu transpozíciu. Je teda pasívne vecne legitimovaná. Za ňu koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky ako ústredný orgán štátnej správy pre Hasičský a záchranný zbor v zmysle ust. § 11 písm. c) zákona č. 575/2001 Z.z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov, ktoré bolo aj garantom právnej úpravy podľa zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov. Právomoc súdu je daná podľa ust. § 3 CSP, nakoľko tento spor možno zaradiť medzi súkromnoprávne spory. Taktiež z judikatúry Súdneho dvora EÚ vyplýva, že spory o náhradu škody spôsobenej porušením práva Európskej únie medzi jednotlivcom a štátom majú rozhodovať príslušné vnútroštátne súdy. Nejde o individuálny pracovný spor.
1.2 Žalobca Štátnu službu aktuálne vykonáva v hodnosti kapitán, vo funkcii veliteľ družstva a uplatňuje si nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za obdobie 3 rokov pred podaním žaloby, a to od 16.8.2021 do 31.7.2024. Týždenný pracovný čas žalobcu sa skladá zo 16,5 hodinových pracovných zmien, po ktorých nasleduje 7,5 hodinová pohotovosť (t.j. 24 hodinové zmeny) v takom rozsahu, že súhrn takto „naskladaného“ týždenného pracovného času pravidelne prekračuje 48 hodín. Úpravu dovoleného rozsahu týždenného pracovného času zamestnancov (vrátane hasičov) právo Európskej únie (ďalej len „ EÚ“) záväzne určuje v maximálnej dĺžke 48 hodín, a to v Smernici 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, pričom jej porušenie členským štátom EÚ vyvoláva

jeho zodpovednosť a pre osoby postihnuté takýmto porušením zakladá právo na náhradu spôsobenej ujmy pred vnútroštátnymi súdmi členského štátu. Žalovaná ako členský štát EÚ neprijala opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času podľa článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES, ktorá bola prijatá v záujme zamedzenia pracovných úrazov a chorôb z povolania a jej cieľom bolo zaviesť alebo zlepšiť preventívne opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov a zaistiť vyšší stupeň ich ochrany, a to bez podriaďovania sa ekonomickým úvahám. Porušenie uvedeného článku vo vzťahu k žalobcovi je dostatočne závažné, pretože ide o porušenie jasnej a konkrétnej normy Únie, ktorá pokiaľ ide o hornú hranicu priemerného týždenného pracovného času neponecháva členským štátom priestor na voľnú úvahu, a súčasne ide o porušenie práva Únie, ktoré je v zjavnom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie (napr. C-429/09).

1.3 Služobný (pracovný) čas príslušníka HaZZ je rozvrhnutý nerovnomerne (§ 86 zákona o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov). Jeden služobný deň žalobcu sa skladá zo štátnej služby, t.j. pracovnej zmeny v trvaní 16 hodín alebo 17 hodín a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti na pracovisku (§ 92 ZoHaZZ) v trvaní 7 alebo 8 hodín. Počas rokov 2019-2021 sa jednalo o 17 hodinové pracovné zmeny (výkon štátnej služby), po ktorých bezprostredne nasledovala určená 7 hodinová služobná pohotovosť na pracovisku. Počas roku 2022 sa jednalo o 16 hodinové pracovné zmeny (výkon služby), po ktorých bezprostredne nasledovala určená 8 hodinová služobná pohotovosť na pracovisku. Celkovo strávil žalobca na pracovisku sústavne (minimálne) 24 hodín v jednom služobnom dni. Služobná pohotovosť je určovaná počas služobného dňa na čas nočných hodín nasledovne: V rokoch 2019-2021 na čas od 22:30 hod. do 5:30 hod., t.j. 7 hodín (od 7:00 do 22:30 a od 5:30 do 7:00 – štátna služba, t.j. pracovná zmena v trvaní 17 hodín). V roku 2022, 2023 a 2024 na čas od 22:00 hod. do 6:00 hod., t.j. 8 hodín (od 7:00 do 22:00 a od 6:00 do 7:00 – štátna služba, t.j. pracovná zmena v trvaní 16 hodín) V prípade, že je počas služobnej pohotovosti vyhlásený poplach a hasiči sú vyslaní na zásah, režim služobnej pohotovosti sa mení na prácu nadčas. Keďže v mieste výkonu služby žalobcu sa strieda niekoľko hasičských zmien, každý tretí deň odslúži každá pracovná zmena 24 hodín a následne majú príslušníci v tejto zmene dva dni voľna. Mesačne odslúži každá hasičská zmena 10 pracovných zmien, pričom každý tretí mesiac je to až 11 zmien, čo je v priemere 10,4 zmeny mesačne. Nakoľko na každú zmenu bezprostredne nasleduje určená služobná pohotovosť, žalobca teda strávi na pracovisku bežne 240 až 264 hodín za mesiac, pričom do tohto rozsahu nie sú zahrnuté hodiny nadčasov. Počas služobnej pohotovosti sa žalobca ako príslušník HaZZ musí zdržiavať na pracovisku, z tohto sa nesmie vzdialiť a musí byť vždy počas celej doby pohotovosti pripravený na vykonanie zásahu. Ak je vyhlásený výjazd, vykonáva sa do 1 minúty od vyhlásenia, teda žalobca musí byť počas celej doby služobnej pohotovosti, ktorá mu je nariaďovaná v noci, okamžite pripravený na vykonanie zásahu. Napriek tejto skutočnosti sa mu však čas pracovnej pohotovosti nezapočítava do fondu pracovného času. Táto skutočnosť sa potom v konečnom dôsledku prejavuje tak, že aj keď reálne v súvislosti so služobnou činnosťou na pracovisku napr. v mesiaci jún 2023 strávil 241 hodín, v rámci fondu pracovného času mu je vykázaných len 161 hodín: Z takto vykazovaného fondu pracovného času, ktoré nezohľadňuje skutočný čas pracovnej pohotovosti, sa potom javí, že jeho priemerný týždenný pracovný čas neprekračuje 48 hodín, čo je však v absolútnom rozpore so skutočnosťou.

1.4 Takto určený čas služieb v jednotlivých týždňoch žalobcovi neumožňuje dostatočný odpočinok a regeneráciu, čo je v rozpore s právom Európskej únie. Žalobca vykonáva službu na mieste určenom zamestnávateľom (služobným úradom), musí tam byť fyzicky prítomný, musí byť plne k dispozícii a pripravený okamžite plniť svoje povinnosti. Je oddelený od svojho vlastného súkromného sociálneho prostredia, jeho rodinných a spoločenských väzieb. Jeho možnosť venovať sa svojim vlastným potrebám a organizovať si svoj súkromný čas a program je prakticky vylúčená. Žalobca plní v spoločnosti veľmi zodpovedné úlohy a preto je dôležité, aby mal možnosť si po práci odpočinúť, no napriek tomu bolo právo žalobcu na odpočinok ustavične niekoľko rokov porušované. Uplynutý čas žalobcovi vrátiť možné nie je a nemôže ho stráviť inak, preto si uplatňuje nemajetkovú ujmu voči žalovanej, ktorá vznikla v príčinnej súvislosti s porušením práva Únie zo strany žalovanej. Tá spočíva 1) v zásahu do jeho práva na ochranu zdravia (článok 40 Ústavy Slovenskej republiky), pretože účelom stanovenia maximálneho týždenného pracovného času bolo podľa odôvodnenia smernice 2003/88/ES zabezpečenie potreby odpočinku, aby pracovník (žalobca) v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobil úraz sebe ani spolupracovníkom alebo iným osobám a aby si krátkodobo alebo dlhodobo nepoškodil zdravie, 2) v zásahu do práva žalobcu na súkromie a rodinný život (článok 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky), pretože musel reálne odpracovať viac, ako bol povinný v zmysle smernice 2003/88/ES, na úkor svojich blízkych musel tráviť čas v práci a prichádzal o čas, ktorý by chcel a mohol venovať

svojim najbližším, rodine, priateľom, záľubám, resp. iným aktivitám, ktoré nesúvisia s jeho pracovným zaradením.

1.5 Žalobca poukázal na to, že zákon č. 315/2001 Z.z. o Hasičskom a záchrannom zbore (ďalej len „ZoHZZ“), ktorým sa spravujú pomery hasičov, uvádza v Prílohe č. 4 k zákonu, že do jeho znenia bola prebratá Smernica, no v skutočnosti tomu tak nie je a služobná pohotovosť nariaďovaná žalobcovi nie je súčasťou služobného času. V tomto smere sa ZoHZZ, ako právna úprava lex specialis, odlišuje od ustanovenia § 96 zákona č. 311/2001 Z.z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZP“), ktorý zohľadňuje Smernicu a na ňu nadväzujúcu judikatúru ESD, no v zmysle § 193 ZP sa Zákonník práce na právnu kvalifikáciu pohotovosti príslušníkov Hasičského a záchranného zboru nevzťahuje. Žalobca má za to, že nedostatkom ZoHZZ je aj neprebratie ustanovenia článku 6 písm. b) Smernice, ktorý stanovuje maximálny týždenný pracovný čas, ako aj fakt, že ZoHZZ nepovažuje služobnú pohotovosť za súčasť týždenného pracovného času. Takáto úprava nie je v súlade s článkom 2 ako ani článkom 6 písm. b) Smernice. Takto sa na území Slovenskej republiky nezaručuje plná účinnosť únioového práva, čo je napokon v rozpore s článkom 4 Konsolidovaného znenia Zmluvy o Európskej únii z roku 1992.

1.6 Žalobca v žalobe poukázal na rozhodnutia ESD vo veciach C - 437/05 J. Vorel, C - 397/01 Pfeiffer, C-14/04 Dellas, C-46/93 Brasserie du Pécheur, C-524/04 Test Claimants, C-424/97, Haim. Pracovná (služobná) pohotovosť žalobcu sa nezapočítava do týždenného pracovného času, pričom jej nezapočítanie (zakázané právom EÚ) má za následok, že pracuje týždenne dlhšie ako 48 hodín, čím dochádza k porušeniu jeho práva podľa Článku 6 písmeno b) Smernice 2003/88/ES, ktorá predstavuje právnu normu Únie s priamym účinkom, ktorá jednotlivcom priznáva práva, ktoré si môžu uplatniť pred súdmi (čím je splnená prvá podmienka pre priznanie nároku). Podľa judikatúry Súdneho dvora je porušenie práva EÚ dostatočne závažné, pokiaľ je v zjavnom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora v danej oblasti. V tejto súvislosti ESD v prípade G. Fuß (C-429/09) výslovne potvrdil, že nedodržanie požiadaviek upravených v Článku 6 písm. b) Smernice 2003/88 bolo zjavným porušením judikatúry Súdneho dvora a musí sa považovať za dostatočne závažné porušenie práva EÚ, preto je vo veci samej splnená aj druhá podmienka nevyhnutná na uznanie existencie nároku na náhradu škody. Napokon pokiaľ ide o tretiu podmienku vzniku zodpovednosti, t.j. existenciu priamej príčinnej súvislosti, vnútroštátnemu súdu prislúcha, aby overil, či existuje takáto priama príčinná súvislosť medzi porušením Článku 6 písm. b) Smernice 2003/88 a škodou, ktorá jednotlivcovi vznikla v dôsledku straty času odpočinku, na ktorý mal nárok, ak by bol dodržaný maximálny týždenný pracovný čas upravený týmto ustanovením.

1.7 Pokiaľ ide o uplatnenie práva na náhradu škody ako aj spôsob jej výpočtu, žalobca uviedol, že Smernica 2003/88/ES neobsahuje ustanovenia týkajúce sa uplatnenie práva na náhradu škody, ako aj spôsob jej výpočtu, preto je na vnútroštátnom práve každého členského štátu, aby za súčasného rešpektovania zásady rovnocennosti a efektivity určilo odpovede na tieto otázky. Podmienky náhrady škody stanovené vo vnútroštátnych právnych normách nesmú byť menej výhodné ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy (zásada rovnocennosti) a nemôžu byť upravené tak, aby viedli k praktickej nemožnosti alebo nadmernému zaťaženiu jednotlivcov pri získaní tejto náhrady pred vnútroštátnymi súdmi (zásada efektivity). Žalobca v žalobe tiež poukázal na to, že v slovenskom právnom poriadku absentuje osobitná úprava týkajúca sa konania o náhradu škody spôsobenej porušením únioového práva, ako aj spôsobu výpočtu takto vzniknutej škody u jednotlivca. Žalobca sa domnieva, že táto škoda má nemajetkovú povahu a v danej situácii sa môžu použiť pravidlá zakotvené v ustanoveniach § 11 - 13 zákona č. 40/1964 Zb. - Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“), nakoľko predmetné ustanovenia upravujú vzťahy obsahom aj účelom najbližšie k náhrade škody žalobcu v dôsledku porušenia jeho únioového práva. Tu žalobca zdôraznil, že podmienky uplatnenia vnútroštátnej zodpovednosti spôsobenej zásahom do osobnosti fyzickej osoby podľa OZ sú v zásade identické s tými, ktoré sú obsiahnuté v režime úniovej zodpovednosti, nakoľko sa tu tiež predpokladá existencia zásahu spôsobilého privodiť nemajetkovú ujmu, tiež musí ísť o zásah neoprávnený, teda v rozpore s objektívnym právom a napokon, že musí existovať príčinná súvislosť medzi uvedenými podmienkami.

2.1 Žalovaný vo svojom vyjadrení žalobe k žalobe namietol svoju pasívnu vecnú legitimáciu s poukazom na to, že v prípade netransponovania smernice alebo pre nesprávnu transpozíciu smernice môže žalobu podať Európska komisia priamo na SDEÚ alebo fyzická, príp. právnická osoba, ktorá bola priamo dotknutá, resp. u ktorej došlo k porušeniu/poškodeniu jej práv, a to priamo na vnútroštátny súd členského štátu EÚ a namietal, že žalovaný nezažaloval zamestnávateľa, ktorý mu určoval pohotovosť a poukazoval na to, že Slovenská republika a Ministerstvo vnútra sú samostatné a nezávislé subjekty.

2.2 Ďalej poukázal na rozsudok Súdneho dvora EÚ C-742/19 týkajúca sa výnimky stanovenej v článku 2 ods. 2 prvom pododseku smernice 89/391/EHS, podľa ktorého sa Smernica 2003/88/ES nebude uplatňovať na určité osobitné činnosti služieb civilnej obrany a na definíciu pracovného času v článku 2 ods. 1 smernice, pričom maximálny priemerný týždenný pracovný čas predstavuje limit, ktorý je potrebné vždy vypočítať za celé referenčné obdobie podľa čl. 19 smernice, ktoré je podľa § 86 ZoHZ šesťmesačné (podľa čl. 17 môže byť až 12-mesačné) a do ktorého podľa žalovaného je potrebné nezapočítať dni dovolenky a práceneschopnosti. Zmyslom referenčných období je zabezpečenie potrebnej flexibility pre výkon niektorých povolaní. Z právneho hľadiska nie je relevantný pracovný čas jednotlivca v konkrétnom týždni, mesiaci, ani inak určenom období (napr. rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-254/18, C-306/16) a poukázal i na konkrétne výňatky z Výkladového oznámenia Komisie o smernici Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času - 2023/C 109/01 týkajúce sa obdobia, ktoré sa považuje za pracovný čas.
2.3. Tiež konštatoval, že žalobca uvádza nesprávne údaje ohľadom dní nezapočítavaných do referenčných období. Neutralizovanie dodatkovej dovolenky (DOD), voľna za štátnu službu vo sviatok (VS), dovolenky za sviatok bez odpočtu (DOS), voľna vyplývajúceho z kolektívnej zmluvy (SVP), voľna vyplývajúceho z všeobecného záujmu (VSZ) a pod., by došlo k absurdnej situácii spočívajúcej v tom, že čím viac dní voľna by žalobca čerpal v referenčnom období, a to nad rámec toho, ktoré predpokladá smernica, tým horší priemerný týždenný pracovný čas by mu vyšiel, a to napriek tomu, že by pracovným časom strávil menej času. Ide o účelové a zjavne nesprávne znižovanie deliteľa pri výpočte priemerného týždenného pracovného času, ktoré nedodržiava ani základné princípy logiky, keď účelovo „neutralizuje" všetky druhy voľna, teda dni, počas ktorých má čas na oddych, regeneráciu a rodinu, aby navýšili priemerný týždenný pracovný čas. Takýto postup vedie k absurdným záverom spočívajúcim v tom, že čím viac voľna žalobca má a čerpá, tým viac dní sa nezapočíta do referenčného obdobia, čoho dôsledkom pri výpočte priemerného týždenného pracovného času je zvyšovanie priemerného týždenného pracovného času pri súčasnom znižovaní skutočného pracovného času. Pritom žalovaný započítava do pracovného času aj školenie, rekondičné pobyty a zvyšovanie kvalifikácie hasičov. Neutralizovať by sa mali iba 4 týždne dovolenky predpokladané smernicou a dni označené ako PN. Dni označené ako sviatok bez odpočtu (v deň prac. pokoja), voľno za výkon služby vo sviatok, vyšetrenie (péčko), dodatková dovolenka (nad rámec 4 týždňov), voľno v čase mimoriadnej situácie, sprevádzanie rod. príslušníka v lekárskom zariadení, voľno z kolektívnej zmluvy nemožno nezapočítať, respektíve nemôžu vystupovať ako neutrálne, nakoľko argumentácia žalobcu, že tieto dni na účely výpočtu referenčných období by mali byť vynechané, nenachádza oporu ani v smernici 2003/88/ES a ani v inom právnom predpise a zároveň ani v logike veci a zásadách či účele smernice 2003/88/ES, nakoľko práve takéto dni majú za cieľ dosiahnuť ochranu bezpečnosti a ochranu zdravia pri organizácií pracovného času. Ak by spomínané dni voľna nebolo možné započítavať na účely výpočtu referenčných období, tak by sme sa dostali do situácie ad absurdum, že síce zákon, respektíve kolektívna zmluva, poskytujú zamestnancovi právo na regeneráciu a oddych, teda napĺňajú sociálne práva priznané zamestnancovi smernicou 2003/88/ES, ale zároveň ju práve týmto poskytnutím času na regeneráciu a oddych porušujú.
2.4 Podľa výpočtov žalovaného priemerný týždenný pracovný čas 48h/týždeň žalobca presiahol len v období február - júl 2022 (49,76 h.), ktoré sa jednak prekrýva s obdobím vyhláseného núdzového stavu na území Slovenskej republiky (počas COVIDu-19), jednak ide o obdobie, kedy Hasičský a záchranný zbor plnil osobitné úlohy v súvislosti s migračnou krízou, ktorá vznikla v dôsledku vojny na území Ukrajiny. Oba tieto dôvody sú dostatočné na skonštatovanie oprávneného odchýlenia sa od ustanovení smernice v týchto referenčných obdobiach. Žalovaný zdôraznil, že žalobca si – ako veliteľ družstva - sám plánuje služby a v tomto období urobil (08.-15.6.2022) odchýlku v plánovaní svojich služieb, preto považuje žalovaný jeho tvrdenia, že pociťuje nemajetkovú ujmu, za nedôveryhodné.
2.5 Žalovaný má za to, že Smernica 2003/88/ES bola do slovenského právneho poriadku o.i. ZoHZZ transponovaná správne. Poukázal na to, že ustanovenia § 86 ods. 2 a § 92 ods. 1 ZoHZZ nepopierajú, že služobná pohotovosť v štátnej službe je výkonom štátnej služby, ale ako už bolo uvedené vyššie, svojou formuláciou účelovo vystihujú rozdiel medzi určenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe (§ 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z.) a nariadenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe (§ 92 ods. 2 písm. a) zákona č. 315/2001 Z. z.) - v mieste vykonávania štátnej služby, ale mimo rozvrhnutia služobného času, čo je vyjadrené napríklad aj vo výške peňažnej náhrady za čas tejto služobnej pohotovosti v štátnej službe, odkázal pritom na rozhodnutie ESD C-742/19.
2.6 Zákon č. 315/2001 Z. z. upravuje limity dĺžky služobného času tak, že pri rovnomernom služobnom čase je služobný čas príslušníka 40 hodín týždenne v zmysle § 85 zákona č. 315/2001 Z. z. (kolektívna zmluva obsahuje pre žalobcu podstatne priaznivejších 37,5 hodín týždenne). Podľa § 91 ods. 3 zákona č. 315/2001 Z. z. možno hasičovi prikázať v kalendárnom roku službu nadčas v rozsahu najviac 300

hodín, čo je v priemere 5,7 hodín týždenne. Podľa žalovaného sa žalobcovi nepodarilo preukázať, že by štát neprebral Smernicu 2003/88/ES do zákona správne, preto sa mu nepodarilo ani preukázať, že by existovala údajná škoda, ktorá by bola v priamej príčinnej súvislosti s článkom 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES. Žalovaný ešte uvádza, že k ujme žalobcu nikdy nemôže dôjsť len tým, že by členský štát netransponoval smernicu náležitým spôsobom. Nemajetkovú ujmu môže utrpieť len osoba, ktorej práva vyplývajúce jednak zo smernice, jednak zo špecifickej situácie, v ktorej sa nachádza (napr. je zamestnancom, príslušníkom verejného zboru, v námorníkom a pod.) boli porušené (pri súčasnom splnení ďalších podmienok). Žalobca sa však preukázaniu akéhokoľvek porušenia svojich práv vyplývajúcich zo smernice v podstate vôbec nevenuje. Zákon vôbec nepracuje s pojmom pracovný čas, naopak, pracuje s pojmom služobný čas.

2.7. Smernica Rady 93/104/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2000/34/ES ako aj smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES sa majú vykladať v tom zmysle, že im: „....neodporuje, aby členský štát uplatňoval právnu úpravu, ktorá z hľadiska odmeňovania pracovníka a vo vzťahu k pracovnej pohotovosti vykonávanej týmto pracovníkom na pracovisku zohľadňuje odlišne obdobie, počas ktorého je práca skutočne vykonávaná, a obdobie, počas ktorého v skutočnosti nie je vykonávaná, za predpokladu, že takýto režim v celom rozsahu zabezpečuje potrebný účinok práv priznaných pracovníkom týmito smernicami z hľadiska účinnej ochrany ich zdravia a bezpečnosti.“ Vzhľadom na uvedené, žalovaný z hľadiska odmeny v predmetnom období za vykonanú štátnu službu nebol na svojich právach ukrátený.

2.8 Ďalej žalovaný žalobcovi vytkol, že pri svojej interpretácii čl. 6 písm. b) smernice úplne ignoruje použité slovo „priemerný“ (pracovný čas za celé referenčné obdobie), nie sú označené konkrétne referenčné obdobia, neuvádza, akým spôsobom sa malo údajné porušenie jeho práv prejaviť v jeho živote – t. j. akú ujmu skutočne utrpel a prečo ju vyčíslil sumou 13000 eur. Žalobca netvrdí, že by sa tento údajný zásah prejavil v jeho medziľudských vzťahoch či mal dopad na jeho zdravotný stav. Žalovaný považoval uplatnenú náhradu ujmy za zjavne neprimeranú, a to aj s porovnaním výšky náhrad priznávaným obetiam trestných činov. Navyše, podľa žalovaného možno náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch môže súd podľa § 13 ods. 2 OZ priznať len ak by iná náprava nebola (vôbec) možná, resp. ak by sa takáto satisfakcia nezdala postačujúca, avšak vždy len vtedy, ak bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti. Poukázal tiež na konkrétne rozhodnutia súdov SR. Podľa žalovaného sa rozsudok ECD C-429/09 týka inej veci, ako je predmetom sporu, nakoľko riešil mestského hasiča, kým žalobca je príslušníkom zboru, ktorý riadil štát a z toho dôvodu požíva rozsiahle výhody a osobitný systém sociálneho zabezpečenia.

2.9 V zmysle rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie C- 46/93 Brasserie du Pécheur (bod 84) by mal súd preveriť, či žalobca prejavil primeranú snahu s cieľom odvrátiť škodu alebo obmedziť jej rozsah a či včas využil všetky dostupné prostriedky na právnu ochranu (teda aj a v tomto prípade najmä (!) sťažnosť podľa § 69 ods. 1, písm. g) zákona). V tejto súvislosti možno spomenúť aj rozsudky Európskeho súdneho dvora B. a i / Rada a komisia, C-104/89 a C- 37/90, ktoré potvrdzujú existenciu právnej zásady v zmysle ktorej je poškodená osoba povinná vyvinúť primerané úsilie, aby obmedzila rozsah škody, ak nie, hrozí, že sama bude musieť znášať škodu. Žalobca žiadnym spôsobom neoznámil svojmu zamestnávateľovi, že odmieta vykonávať služobnú pohotovosť, resp. do dňa podania žaloby zamestnávateľ žalobcu nemal vedomosť o tom, že výkon služobnej pohotovosti, (za ktorú každý mesiac žalobca dostáva odmenu), považuje resp. pociťuje ako výraznú ujmu. Z vyššie uvedeného dôvodu nebolo možné, aby zamestnávateľ včas zamedzil prípadný vznik takejto ujmy alebo aspoň obmedzil jej rozsah. Služobné dni žalobcu boli vopred naplánované, bol s nimi každý mesiac oboznámený najneskôr tri dni pred začiatkom nasledujúceho kal. Mesiaca, no nenamietal rozvrh pracovného času, ani nikdy neprejavil záujem o preradenie na funkciu s rovnomerne rozvrhnutým služobným časom ani nevyvinul žiadnu snahu upozorniť zamestnávateľa na údajné porušovanie Smernice. U každého príslušníka HaZZ sa vyskytuje čas odpočinku v iné dni, a preto nemožno zovšeobecniť porušenie Smernice 2003/88/ES na každého príslušníka HaZZ. Žalobca nepreukázal existenciu porušenia povinnosti štátu, škodu a príčinnú súvislosť medzi nimi, pretože vo vzťahu k žalobcovi Smernica 2003/88/ES nebola porušená. Ak žalobca vykonával nariadenú služobnú pohotovosť, bol za ňu odmeňovaný. Počas tejto služobnej pohotovosti je pracovník povinný byť v zariadení zamestnávateľa alebo mimo neho, pričom má byť pripravený na výkon práce na požiadanie svojho zamestnávateľa. Pokiaľ nie je zásah, v takom prípade žalobca môže odpočívať alebo sa venovať inej činnosti (teda v čase, keď sa od neho nežiada výkon práce). Rovnako tak v zmysle platnej legislatívy pri takto nariadenej služobnej pohotovosti je v mieste vykonávania štátnej služby určený resp. vymedzený priestor na odpočinok, čo znamená, že zamestnávateľ si je vedomý a dokonca vytvára podmienky na oddych (spánok) zamestnanca, t.j. žalobcu. To znamená, že v čase služobnej pohotovosti sa od žalobcu nevyžaduje „aktívna činnosť“ a teda mimo času skutočného výkonu

práce môže žalobca odpočívať alebo sa venovať inej činnosti. Nemusí uskutočňovať žiaden výkon práce z vlastnej iniciatívy, ale iba na základe pokynu svojho zamestnávateľa, teda nemusí byť bdelý a aktívny počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti. Napriek tomu zamestnávateľ žalobcovi vypláca dohodnutú odmenu aj za takúto neaktívnu časť práce, čím mu kompenzuje to, že v prípade potreby (zásahu) bude k dispozícii.

3.1 Žalobca v replike poukázal na to, rozvrh služobných zmien by sa mal vypracovať na celé referenčné obdobie, a nie „salámovou metódou"(napr. referenčné obdobie sa určí ako 26 týždňov a následne sa dopracováva rozvrh, keď na konci chýbajú hodiny alebo je ich prebytok). Poukázal na to, že z dochádzkového systému SAP vyplýva, že žalobcovi je v skutočnosti rozvrhovaných na každý mesiac 10 zmien a každý tretí mesiac 11 zmien a služobná pohotovosť nie je zarátavaná do fondu služobného času. Uvedené potvrdzuje aj znenie ust. § 97 zákona o HaZZ, podľa ktorého služobná pohotovosť nie je uvedená ako čas, ktorý sa posudzuje ako vykonávanie štátnej služby. Pri počte 40,63 služobných zmien v referenčnom období 6 mesiacov (26 týždňov po 37,5 hod.), by tak na 1 mesiac pripadalo 6,77 zmien (40,63/6= 6,77). Z toho je nesporné, že Smernica je porušovaná. Poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11Co/90/2022 z 31.5.2023 a 2Co/152/2023.
3.2 Ďalej uviedol, že odchýlky od smernice o pracovnom čase sa musia platne transponovať, aby sa dali použiť; musia sa vykladať tak, aby bol ich rozsah obmedzeny´ len na to, čo je striktne nevyhnutné na ochranu záujmov, ktory´ch ochranu sledujú (Rozsudky C-227/09, Accardo a iní, bod 58; i C-428/09, Union syndicale Solidaires Isere, bod 40; C-151/02, Jaeger, bod 89; v spojených veciach C-397/01 až C-403/01, Pfeiffer a iní, bod 77); pri ich uplatňovaní sa „musia spĺňať prísne kritériá s cieľom zabezpečiť účinnú ochranu bezpečnosti a zdravia pracovníkov" (Rozsudok v spojených veciach C-397/01 až C-403/01, Pfeiffer a iní, bod 77; rozsudok vo veci C-243/09, Fuß, bod 34). U odchýlok teda platí, že ustanovenie Smernice sa musí transponovať do vnútroštátneho práva, aby sa mohlo uplatňovať. Súdny dvor rozhodol, že v prípade neprijatia tohto ustanovenia vo vnútroštátnom práve sa odchýlka neuplatňuje a ustanovenie je pozbavené akejkoľvek (Rozsudok vo veci C-243/09, Fuß, body 36 – 38). Ako vo svojom rozsudku uvádza Súdny dvor EÚ: „Napriek tomu treba zdôrazniť, že pokiaľ právo Únie ponecháva člensky´m štátom možnosť odchy´liť sa od niektory´ch ustanovení smernice, členské štáty sú povinné vykonávať diskrečnú právomoc v súlade so všeobecny´mi zásadami práva Únie, medzi ktoré patrí aj zásada právnej istoty. Preto sa musia ustanovenia umožňujúce fakultatívne odchy´lky zo zásad zakotveny´ch smernicou vykonať s požadovanou presnosťou a jasnosťou, aby sa vyhovelo požiadavkám vyply´vajúcim z uvedenej zásady." (Rozsudok vo veci C-227/09, Accardo a iní, bod 55).
3.3 Žalovaný sa pokúša „zhodou 6 mesačných období" presvedčiť súd o tom, že doba nerovnomerného rozvrhnutia pracovného času je zhodná s referenčným obdobím, resp. je zároveň referenčným obdobím. Uvedené však vyvracia samotná úprava ust. § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z. ako aj jej časové zmeny. Ako tiež vyplýva z TABUĽKY ZHODY zákona č. 561/2005 Z. z. (ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov) s právom Európskych spoločenstiev a právom Európskej únie, žalovaným tvrdené referenčné obdobie v dĺžke 6 mesiacov do zákona o HaZZ nikdy transponované nebolo, ani referenčné obdobie (čl. 16) vôbec, ani čl. 19 (obmedzenia odchýlok referenčného obdobia), preto platí úniová úprava a referenčným obdobím je obdobie nepresahujúce 4 mesiace, iba čl. 17 - podľa ust. § 86 ods. 4 ZoHZZ platného a účinného v žalovanom období: „Vykonávanie služobných činností príslušníkov s nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom sa rozvrhuje spravidla na obdobie jedného mesiaca. S plánovaným rozvrhom služobného času musí byť príslušník oboznámený najneskôr tri dni pred začiatkom kalendárneho mesiaca." Referenčné obdobie (rozvrhové/vyrovnávacie) je obdobie, na ktoré sa má rozvrhnúť služobný čas. Hasičský a záchranný zbor SR rozvrhuje vykonávanie služobných činností príslušníkov s nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom na obdobie jedného mesiaca. Referenčné (rozvrhové) obdobie je teda v žalobcovom prípade 1 mesiac (v súlade s čl. 16 písm. b) Smernice - referenčné obdobie najviac 4 mesiace). Podľa Dôvodovej správy, zák. č. 400/2011 Z.z. ktorým sa s účinnosťou od 1.4.2009 novelizoval zákon č. 315/2001 Z.z., sa nedotýka Smernice 2003/88/ ES. Až zákonom č. 258/2024 Z. z. s účinnosťou od 01.11.2024 sa do zákona č. 315/2001 Z.z. dostala úprava referenčných období.
3.4 Žalobca poukázal, na rozhodnutia Krajského súdu v Prešove sp.zn. 2Co/23/2024 a 2Co/33/2024 a Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9Co/185/2023, v zmysle ktorých námietka žalovaného týkajúca sa posúdenia maximálnej výmery týždenného pracovného času v rámci 6-mesačného referenčného obdobia je nedôvodná, nakoľko nemá zákonný podklad, príslušné ustanovenia Smernice neboli do právneho poriadku Slovenskej republiky riadne prevzaté. V súvislosti s tým teda žalobca požadoval, aby súd na prepočty žalovaného neprihliadal a ktoré sa tiež líšia od reálneho zaznamenávania pracovného

času žalobcu a upravil svoje výpočty tak, že neutralizoval (vypustil) dobu platenej ročnej dovolenky (DOV) a doby práceneschopnosti (PN, OČR), podľa ktorých bol priemerný týždenný prac. čas vyšší ako 48 hod. v mesiacoch: 8/21; 10,11/21; 3, 5-7, 9, 10, 12/22;2, 4-7, 9,10,12/23;3-7/24.

3.5 Smernica v čl. 2 vymedzuje pojem „pracovný čas“, od tohto článku neumožňuje žiadnu odchýlku. V rozsudku Matzak (C-518/15) Súdny dvor explicitne rozhodol, že aj doba, počas ktorej je pracovník povinný byť na inom mieste (napríklad doma) a byť pripravený reagovať na výzvu v krátkom časovom horizonte, môže byť považovaná za pracovný čas. Tento rozsudok sa vzťahuje priamo na hasičov, čo ukazuje, že aj „služobný čas“ hasiča musí byť považovaný za „pracovný čas“ podľa štandardov určených právom Únie, hoci ho národná legislatíva označuje inak. Súdny dvor spresnil, že právna povaha pracovnoprávneho vzťahu (služobný pomer či pracovný pomer) z hľadiska vnútroštátneho práva nemôže mať nijaký dosah na postavenie pracovníka v zmysle práva Únie (Kiiski, C-116/06, bod 26; Matzak, C-518/15,bod 29). Súdny dvor vo veci Matzak (C-518/15) tiež jednoznačne stanovil, že: „Článok 17 ods. 3 písm. c) bod iii) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektory´ch aspektoch organizácie pracovného času sa má vykladať v tom zmysle, že členské štáty sa nemôžu, pokiaľ ide o určité kategórie hasičov prijatých do verejných hasičských služieb, odchýliť od súboru povinností vyplývajúcich z ustanovení tejto smernice vrátane jej článku 2, ktorý definuje okrem iného pojmy „pracovný čas“ a „čas odpočinku“ (bod 1. výrokovej časti rozsudku)“. Súdny dvor tiež výslovne konštatoval, že článok 15 smernice 2003/88 neumožňuje, aby členské štáty ponechali v platnosti alebo prijali definíciu pojmu „pracovný čas“, ktorá by bola menej priaznivá pre ochranu bezpečnosti a zdravia pracovníkov, ako je definícia uvedená v článku 2 Smernice (Matzak, C-518/15,bod 2. výrokovej časti.).

3.6 Argumentácia žalovaného, že žalobca neupozornil svojho zamestnávateľa na porušovanie jeho práv a nevyvinul primerané úsilie na zamedzenie vzniku škody, je v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora EÚ. Z judikatúry Súdneho dvora (C-429/09 a C-445/06) vyplýva, že by bolo v rozpore so zásadou efektivity uložiť poškodeným osobám povinnosť systematicky využívať všetky právne prostriedky, ktoré sú im k dispozícii, keď by to spôsobilo nadmerné ťažkosti alebo by to od nich nebolo možné rozumne vyžadovať. Podľa názoru Súdneho dvora EÚ by bol výkon práv priznaných jednotlivcom priamo uplatniteľnými ustanoveniami práva EÚ znemožnený alebo nadmerne sťažený, ak by sa od žalobcov ako slabšej strany v pracovnoprávnych vzťahoch vyžadovalo najprv uplatniť svoje práva voči zamestnávateľovi. Znamenalo by to aj spochybnenie práva na náhradu škody, ktoré má základ v právnom poriadku EÚ a povinnosti členských štátov zabezpečiť jeho dodržiavanie. Článok 6 písm. b) smernice 2003/88/ES nevyžaduje, aby dotknutí pracovníci požiadali svojho zamestnávateľa o dodržiavanie minimálnych požiadaviek upravených týmto ustanovením. Nemožno preto v (ne)konaní žalobcu nachádzať žiadny podiel zodpovednosti na vzniku ujmy spôsobenej mu žalovanou pri implementácii noriem práva Únie. Nachádzanie akejkoľvek možnosti zavinenia na strane zamestnanca, ktory´ pred uplatnením nároku na súde nepožiadal zamestnávateľa o „dodržiavanie noriem komunitárneho práva“, by bolo len prenášaním zodpovednosti člensky´ch štátov za dodržiavanie práva Únie na jednotlivcov, a umožňovalo by v prípade nesplnenia tejto podmienky vyňať ich nároky z uplatňovania v konaní pred súdom, čo odporuje zásadám únijného práva (bod 83 C-429/09 Fuß)“.

3.7 So zreteľom na povahu osobnostného práva, ktoré bolo v danom prípade porušené (právo na ochranu zdravia a právo na súkromie) a jeho okolnosti nemožno podľa žalobcu podmieňovať možnosť uplatnenia peňažnej satisfakcie požadovaním následku, ktorým je zníženie dôstojnosti, resp. vážnosti žalobcu v spoločnosti. Občianskoprávne prostriedky ochrany osobnosti uvedené v § 13 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka sú uvedené len príkladmo, právna úprava nevylučuje, aby fyzická osoba použila aj iné prostriedky ochrany. Peňažná satisfakcia prichádza do úvahy tam, kde by sa morálna satisfakcia (primerané zadosťučinenie) podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka nejavila ako postačujúca. Vychádzajúc z povahy porušeného práva a okolností, za ktorých k porušeniu došlo (t.j. žalovaný ako členský štát Únie neprijal opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času podľa článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES) je dôvodný záver, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu ani žaloba na odstránenie trvajúcich následkov nie je na mieste, vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah (štát). Rovnako neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie, odvolanie výrokov a podobne. Žalobca poukázal na právoplatné súdne rozhodnutia, ktorými bola žalobcom – príslušníkom Hasičského a záchranného zboru SR, v obdobnej veci právoplatne priznaná náhrada nemajetkovej ujmy proti Slovenskej republike zastúpenej Ministerstvom vnútra SR za porušenie práva EÚ vo výške od 2000 eur do 6167,21 eur.

4.1 Žalovaný v duplike opäť namietal pasívnu legitimáciu. Uviedol, že nie je tým orgánom verejnej moci, ktorý má možnosť preberať do právneho poriadku Slovenskej republiky sekundárne právne akty Európskej únie (tým je Národná rada Slovenskej republiky), ani tým orgánom verejnej moci, do ktorého pôsobnosti patrí starať sa o náležitú právnu úpravu vecí týkajúcich sa služobného pomeru (tým je od 1.11.2013 Úrad vlády Slovenskej republiky). Ministerstvu vnútra SR patrí do pôsobnosti výkon štátnej správy v oblasti Hasičského a záchranného zboru. Poukázal na nesprávny výpočet žalobcu, keď pripočítaval časy odpočinku (dodatkovú dovolenku, dovolenku sviatok bez odpočtu, voľno za sviatok, sprevádzanie rodinného príslušníka, ošetrenie v zdravotníckom zariadení, voľno vyplývajúce z kolektívnej zmluvy) k pracovnému času.
4.2 Podľa žalovaného nie je podstatné to, či sa nejaký konkrétny čas označuje ako služobný čas, pohotovosť a pod., ale to, či bol tento čas strávený takým spôsobom, že je možné považovať ho za „pracovný čas“ v zmysle smernice (čl. 23) - akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou); „čas odpočinku“ je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom“. Trvá na tom, že pojmy „pracovný čas“ v zmysle smernice a „služobný čas“ v zmysle zákona nemožno stotožňovať. Vyčísliť priemerný týždenný pracovný čas je potrebné za také obdobie, na aké je rozvrhnutý nerovnomerne rozvrhnutý pracovný čas. Pri nerovnomerne rozvrhnutom služobnom/pracovnom čase je potrebné kompenzovať obdobia, kedy pracovník strávi pracovným časom viac času, obdobiami kedy pracovník strávi pracovným časom menej času. Práve preto sú zákonom zavedené 6-mesačné referenčné obdobia, pričom na začiatku takéhoto obdobia nie je možné vedieť s istotou ani to, kedy bude pracovník (žalobca) vykonávať pracovný čas viac, ani kedy menej a dokonca nie je možné s istotou povedať ani to, či nebude potrebné robiť operatívne zmeny – buď z dôvodov na strane žalovaného (napr. živelná katastrofa, epidémia a pod.) alebo z dôvodov na strane žalobcu (dovolenka, PN a pod.), dokonca nie je možné povedať ani to, ktoré dni budú v budúcnosti súčasťou referenčného obdobia a ktoré budú neutralizované, preto je potrebné vykonávanie služobných činností (nie služobný čas) rozvrhovať na spravidla jednomesačné obdobia, pričom sú možné ďalšie operatívne zmeny, tento proces vykonávať každý mesiac a postupne doň zapracovať potrebné odchýlky pri plánovaní tak, aby boli dodržané práva pracovníkov. Doposiaľ nebol zo strany Komisie podaný Súdnemu dvoru Európskej únie návrh na začatie konania o porušení povinnosti transponovať predmetnú smernicu do právneho poriadku Slovenskej republiky náležitým spôsobom, z čoho možno vyvodiť záver o tom, že smernica bola do právneho poriadku Slovenskej republiky transponovaná správne. Žalovaný zotrval na svojom tvrdení, že referenčné obdobie je šesťmesačné, opäť poukázal na nadštandartdné výmery voľna a ďalšie výhody žalobcu (rekondičný pobyt). Skutočnosť, že služobná pohotovosť nie je zarátavaná do fondu služobného času vyplýva zo zákona. Podľa žalovaného, došlo k zmene žaloby a túto považuje za odporujúcu dobrým mravom a navrhol zmenu žaloby nepripustiť, resp. nové výpočty žalobcu vyhodnotiť ako nevierohodné.

5.1 K vyjadreniam žalovaného žalobca prostredníctvom svojho zástupcu uviedol, že otázka pasívnej legitimácie už bola súdnou praxou vyriešená (rozsudky rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 9Co/185/2023 z 11.9.2024, sp. zn. 11Co/90/2022 zo dňa 31.05.2023 a sp. zn. 2Co/110/2024 zo dňa 21.11.2024, rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3Co/8/2024 z 30.1.2025, rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 20Co/47/2024 z 18.12.2024), že nepodal návrh na zmenu žaloby a z obsahu jeho vyjadrenia takáto zmena nevyplýva, iba precizoval svoje argumenty v súlade s relevantnou úniovou, vnútroštátnou právnou úpravou a Výkladovým oznámením Komisie k Smernici 2003/88/ES bez uvádzania nových skutkových okolností. Poukázal na to, že u žalovaného a ani v Hasičskom a záchrannom zbore neexistuje žiaden oficiálny a dostupný nástroj či systém, ktorý by zabezpečoval právnu istotu pracovníka, vďaka ktorému by si tento mohol kedykoľvek pozrieť a overiť, či je v jeho prípade dodržiavaný maximálny limit priemerného týždenného pracovného času (rozsudok Súdneho dvora vo veci C-55/18, bod 50), vzhľadom na čo je nútený si prepočty robiť sám. Prepočty žalovaného sú robené dodatočne ad hoc, teda nespĺňajú požiadavku objektívnosti a hodnovernosti a nie sú preto spôsobilé byť relevantným dôkazom.
5.2 Súdny dvor vo svojej judikatúre rozhodol, že smernica o pracovnom čase sa uplatňuje na činnosti, ktoré vykonávajú tímy primárnej zdravotnej starostlivosti a lekársky a zdravotnícky personál poskytujúci služby v tímoch primárnej zdravotnej starostlivosti. Uplatňuje sa aj na ostatné služby, ktoré reagujú na núdzové situácie, akými sú lekársky a zdravotnícky personál v tímoch primárnej zdravotnej starostlivosti a v iných službách na miestach, kde sa ošetrujú urgentné prípady, pracovníci lekárskej záchrannej služby, zásahové služby verejnej hasičskej služby, mestskej polície alebo necivilný personál verejnej správy, ak sú ich úlohy vykonávané za normálnych okolností. Súdny dvor k vyššie uvedenému uviedol, že na to, aby boli osobitné činnosti verejných služieb z pôsobnosti smernice 89/391/EHS vyňaté, musia mať

také vlastnosti, že ich samotná povaha úplne bráni plánovaniu pracovného času v súlade s požiadavkami uloženými smernicou o pracovnom čase. Platí to najmä v prípade činností, ktoré môžu byť vykonávané len sústavne a len tými istými pracovníkmi bez toho, aby bolo možné zaviesť systém rotácie. Súdny dvor objasnil, že článok 2 ods. 2 smernice 89/391/EHS by umožňoval vyňatie v prípade výnimočných udalostí, pri ktorých si správne vykonanie opatrení určených na zabezpečenie ochrany obyvateľstva v závažných hromadných rizikových situáciách vyžaduje, aby zamestnanci, ktorí majú čeliť udalosti takéhoto druhu, úplne uprednostnili cieľ sledovaný týmito opatreniami, aby ho bolo možné dosiahnuť. Bolo by to v prípade prírodných alebo technologických katastrof, atentátov, ťažkých nehôd alebo iných okolností rovnakej povahy, ktorých závažnosť a rozsah si vyžadujú prijatie nevyhnutných opatrení na ochranu života, zdravia, ako aj bezpečnosti spoločnosti, a ktorých riadny výkon by bol ohrozený, ak by sa museli dodržiavať všetky pravidlá uvedené v smerniciach 89/391 a 93/104 [smernica o pracovnom čase]. Činnosti, ktoré sa v ozbrojených silách a záchranných službách vykonávajú za zvyčajných okolností, však patria do pôsobnosti smernice 89/391/EHS. Súdny dvor konštatoval, že činnosti hasičského zboru vykonávané zásahovými silami v teréne a činnosti záchrannej služby prvej pomoci zraneným alebo chorým možno vopred organizovať vrátane časového rozvrhu práce pracovníkov a predchádzania rizikám, pokiaľ ide o bezpečnosť alebo zdravie. Ponechal na vnútroštátnom súde, aby posúdil, či činnosti policajného zboru, ktorý vykonáva funkcie dozoru na vonkajších schengenských hraniciach, majú takéto osobitné charakteristické črty alebo či prílev na hranice bránil tomu, aby sa dozor na týchto hraniciach uskutočňoval za obvyklých podmienok. Žalobca k pandémii uvádza, že táto bola bez akéhokoľvek vplyvu na rozvrhovanie jeho služobných zmien. Zmeny mu boli rozvrhované rovnako počas pandémie, ako aj pred ňou a po nej. Vždy sa jednalo o 10 zmien v mesiaci a každý tretí mesiac to bolo 11 zmien. Vzhľadom na vyššie uvedené možno konštatovať, že argumentáciu žalobcu, že počas obdobia pandémie Covid-19 žalobca nemal práva, na porušenie ktorých sa touto žalobou poukazuje, nie je opodstatnená.

5.3 Nemajetková ujma žalobcu spočíva v porušení jeho základného osobnostného práva – práva na súkromný a rodinný život, práva na ochranu zdravia, telesnej a psychickej integrity, spočívajúcu predovšetkým v porušení práva na primeranú dobu odpočinku (rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 20Co/47/2024 zo dňa 18.12.2024, bod 45). Právo na odpočinok u žalobcu bolo porušované dlhšiu dobu a opakovane. Opakované prekročenie limitu týždenného pracovného času znamená, že žalobca tento čas nemohol venovať odpočinku, načerpaniu energie, udržaniu kondície, svojim záľubám, rodine ani pomoci najbližším (rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 12Co/32/2024 zo dňa 16.1.2025, bod 33). Žalobca počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti musí byť fyzicky prítomný na mieste určenom zamestnávateľom. Žalobca tak musí byť plne k dispozícii a pripravený okamžite plniť svoje služobné povinnosti. V danom čase však nepochybne bol oddelený od svojho vlastného súkromného prostredia, rodinných a spoločenských väzieb a jeho možnosť organizovať si svoj súkromný čas a venovať sa svojim potrebám bola prakticky vylúčená. Právo na odpočinok žalobcu tak bolo dlhodobo niekoľko rokov porušované napriek tomu, že žalobca plnil v spoločnosti zodpovedné úlohy, a preto bolo potrebné, aby mal možnosť si po práci odpočinúť (rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3Co/8/2024 zo dňa 30.01.2025, bod 53). Z rozsudku Súdneho dvora z 20.06.2024, C-367/23, Artemis security SAS vyplýva, že nesplnenie požiadaviek stanovených v článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES vedie u dotknutého pracovníka k nepochybnej ujme. Odopretie nároku na riadny čas odpočinku alebo neprimerané predĺženie pracovného času, najmä prostredníctvom nadmernej nočnej práce, spôsobuje pracovníkovi priame, závažné a neodvrátiteľné škody, ktoré nie je možné považovať za zanedbateľné. Tento stav má negatívny vplyv na fyzické a psychické zdravie pracovníka a je v priamom rozpore s účelom ochrany zdravia zamestnancov, ktorým tieto ustanovenia smernice 2003/88/ES slúžia (bod 42).

6.1 Žalovaný k vyjadreniu žalobcu doplnil, že má za to, že do právneho poriadku Slovenskej republiky boli referenčné obdobia transponované - § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z., sú šesťmesačné. Iný výklad by znamenal faktickú derogáciu tohto ustanovenia. Primárne právo Európskej únie (zakladajúce zmluvy) neurčuje presnú podobu ani formu transpozície, stačí, keď členský štát prijme vhodné opatrenia na to, aby boli zabezpečené ciele smernice. Slovenská republika takéto vhodné opatrenia prijala, nakoľko určila príslušníkom Hasičského a záchranného zboru výrazne vyššie výmery voľna, než požaduje smernica a vytvorila systém, v ktorom sa prijímajú efektívne aktívne opatrenia na to, aby nedochádzalo k stavu, ktorý by bol v rozpore so smernicou. Právna úprava účinná od 01.11.2024 podľa názoru žalovaného nie je zmenou existujúcej právnej úpravy, ale výlučne jej precizovaním za účelom odstránenia existujúcich interpretačných problémov. To potvrdzuje aj dôvodová správa k zákonu č. 258/2024 Z. z., v ktorej sa uvádza, že návrhom zákona sa „spresňuje výpočet priemerného týždenného služobného času príslušníkov Hasičského a záchranného zboru a Horskej záchrannej služby“

6.2 Zo záznamov systému SAP vyplýva, že v prípade žalobcu došlo v niekoľkých prípadoch k naplánovaniu skrátenej služby žalobcu a v niekoľkých prípadoch k nenaplánovaniu služby žalobcu na inak obvyklý deň jeho služby. Ak by sa aj súd priklonil k názoru, že opatrenia vnútroštátneho práva (kam sa v zmysle európskeho práva zaraďuje aj kolektívna zmluva) neboli dostatočné, to samo o sebe neznamená vznik nemajetkovej ujmy akéhokoľvek subjektu (teda ani žalobcu). Právna úprava sama o sebe nemôže spôsobiť vznik nemajetkovej ujmy. Aby zodpovednostný právny vzťah vôbec vznikol, musia nevyhnutne do existovať ďalšie právne skutočnosti: 1. príslušnosť oprávneného subjektu k Hasičskému a záchrannému zboru (nie je sporné), 2. porušenie práva oprávneného subjektu (potrebné preukázať). To, či je prijatá vnútroštátna právna úprava vhodná na dosiahnutie cieľov smernice, by mohlo byť právnou skutočnosťou iba v konaní pred SD EÚ, pričom by sa vyvodzovala zodpovednosť štátu za porušenie primárneho práva EÚ. To však nie je tento prípad. Je teda nevyhnutné zistiť, či v prípade žalobcu došlo v sledovanom období k porušeniu jeho práv, prípadne v akom rozsahu, až následne sa zaoberať tým, či takéto porušenie (ktoré žalobca doposiaľ nijakým spôsobom nepreukázal) vôbec má potenciál spôsobiť žalobcovi nemajetkovú ujmu – žalobca nepopisuje žiadne konkrétne následky, ktoré v jeho živote nastali v príčinnej súvislosti s tým, že sa v nejakom čase nachádzal na pracovisku.
6.3 S odkazom na znenie samotného článku 2 ods. 1 judikatúru Súdneho dvora a historické dokumenty sa určí na základe troch kumulatívnych kritérií, či sa určité obdobia považujú za „pracovný čas“: 1.) pracovník pracuje - ako priestorové kritérium súvisiacim s potrebou, aby pracovník bol „na pracovisku“ alebo „na mieste určenom zamestnávateľom, čo nemusí byť pracovisko; 2.) pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa - pracovník je k dispozícii, aby mohol v prípade potreby okamžite poskytnúť príslušné plnenia, ide o prípady keď pracovníci sú právne povinní riadiť sa pokynmi svojho zamestnávateľa a vykonávať pre neho svoju činnosť. (nemajú možnosť organizovať si svoj čas bez vážnych prekážok a venovať sa svojim vlastným záujmom); 3.) pracovník musí vykonávať svoju činnosť alebo povinnosti, pričom intenzita a akékoľvek prerušenie vykonávanej činnosti sú irelevantné (byť prítomní na mieste výkonu práce a byť disponibilní na účely poskytnutia svojich odborných služieb treba považovať za výkon práce). Z toho je zrejmé, že v prípade času DOD, DOS, VS, SVP, LEK, SRP a pod. – o pracovný čas nejde.
6.4 Článok 17 ods. 3 smernice 2003/88/ES konkrétne stanovuje, od ktorých ustanovení smernice je možné sa odchýliť, pričom ich taxatívne vymedzuje ako: články 3, 4, 5, 8 a 16. 7 Zároveň článok 17 ods. 3 bod b/ smernice konkrétne stanovuje aj činnosti, pri ktorých sa predmetné odchýlky využívajú, kde pod iii) sú protipožiarne služby a služby civilnej ochrany. S ohľadom na § 1 ods. 1 zákona č. 314/2001 Z. z. je na mieste konštatovať, že ochrana života a zdravia fyzických osôb, majetku a životného prostredia jednoznačne vyžaduje nepretržitú prevádzku každej hasičskej stanice, je preto nevyhnutné, aby členský štát (v tomto prípade Slovenská republika) zabezpečil efektívny chod Hasičského a záchranného zboru tak, aby tento mohol chrániť práva všetkých občanov Slovenskej republiky vo vzťahu k ich životu, zdraviu, právu vlastniť majetok, ale taktiež aj vo vzťahu k právu na priaznivé životné prostredie. Následne článok 17 explicitne ustanovuje, že v prípade protipožiarnych služieb je možné sa od tohto článku 16 odchýliť, pričom v článku 19 ustanovuje referenčné obdobie šiestich mesiacov, resp. v prípade ak je to ustanovené v kolektívnej zmluve, tak až na obdobie 12 mesiacov. Nakoľko kolektívna zmluva vyššieho stupňa pre príslušníkov HaZZ žiadne takéto ustanovenie neobsahuje, tak pri aplikovaní smernice 2003/88/ES možno dospieť k záveru, že referenčným obdobím pre protipožiarne služby je obdobie šiestich mesiacov. Podľa článku 288 ZFEU, Smernica je záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom sa voľba foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom. Z neho jednoznačne vyplýva, že otázka transpozície smerníc do vnútroštátneho práva nevyžaduje doslovnú transpozíciu.
6.5 V prípade príslušníkov HaZZ sa služby rozvrhujú vopred do obdobia šiestich mesiacov. Je preto na mieste konštatovať, že žalobca už v júli toho-ktorého roka by vedel uviesť, či má službu naplánovanú na Vianoce, 1. sviatok vianočný alebo 2. sviatok vianočný. Je pravdou, že následne sa každý mesiac dielčie plánuje pred jeho začiatkom, avšak plán služieb, ktorý bol naplánovaný vopred sa nemení, iba sa upravuje s ohľadom na vzniknuté situácie v tom-ktorom mesiaci (s ohľadom na plánované dovolenky, školenia, kurzy či neplánované situácie, ako náročné požiare či práceneschopnosť niektorých príslušníkov HaZZ), avšak otázka dielčej úpravy každého konkrétneho mesiaca nemá na otázku celkového referenčného obdobia žiaden vplyv. To, že referenčné obdobia sú šesťmesačné sa v praxi odzrkadľuje aj pri príprave, prerokovaní a prijatí kolektívnych zmlúv.
6.6 Ak má žalobca za to, že žalovaný, alebo akýkoľvek iný subjekt má povinnosť evidovať jeho pracovný čas, služobný čas, pohotovosť a pod. nejakým konkrétnym spôsobom, má možnosť podať pracovnoprávnu žalobu a domáhať sa toho, aby súd určil, či nejaký subjekt takúto povinnosť má. Je prirodzené a logické, že žalovaný reaguje na predmet sporu a procesné útoky žalobcu, a teda predkladá

aj vlastné dôkazy a výpočty ohľadom skutočností, ktoré považuje za sporné. Žalobca nešpecifikuje nemajetkovú ujmy, tvrdenie žalobcu hovorí len o údajnom porušení jeho práva. To, že je žalobca „v práci“ nie je tvrdením nemajetkovej ujmy, žalobca sa sám dobrovoľne vzdal časti svojho času v prospech zamestnávateľa. Ani v prípade, ak by sa preukázalo, že žalobca strávil pracovným časom v niektorom z referenčných 15 období viac než 48 h/t, neznamená to jeho nemajetkovú ujmu, niekto to považuje aj za príležitosť k rozvoju kariéry a pod.

7.1 Súd vo veci vykonal dokazovanie listinami a výsluchom žalobcu a zistil skutkový stav veci:
7.2. Žalobca vo svojej výpovedi uviedol, že ako hasič pracoval od 1.12.1994 do 1.12.2024, najprv v Požiarnej ochrane, neskôr v Hasičskom záchrannom zbore. Pracoval 10 až 11 zmien, podľa toho, či mal mesiac 31 dní. Odpracoval za zmenu 24 hodín. Za rok mal cca 500 hodín nadčasov, za 30 rokov je to 15tis. hodín naviac. Keby napríklad len po 10,- Eur/hod niekde pracoval inde, vyšla by mi ujma 150.000,- Eur. Počas toho sa mohol som to venovať svojím koníčkom, svojej rodine, svojej stavbe. No musel byť v práci, kde bol v pohotovosti. Nočná pohotovosť znamená v prípade potreby byť do 1 minúty prebratý, oblečený a už aj šoférovať k výjazdu alebo robiť veliteľa. Počas kariéry prešiel takmer všetkými funkciami. Čo týka pracovného času, vyrovnáva sa to polročne. Musel chodiť na rôzne školenia, preškolenia, skúšky aj na úkor voľna. Viackrát sa stalo, že potreboval (napr. na stavbu) voľno, a nedostal ho. Mal problémy nosiť dieťa do školy, keďže manželka pracovala, museli žiadať príbuzných, či susedov o pomoc, takže vyplývalo mu z toho mnoho komplikácií. Kedysi hrával bedminton, ale keďže to bolo na pravidelnej báze, a on mal nerovnomerne pracovne rozvrhnutý čas, nedalo sa to tak robiť dlhodobo. V predmetnom období prestavoval dom, dcéra mala 9-12 rokov, čiže bolo potrebné ju nosiť do školy, na krúžky. Mal aj voľno z kolektívnej zmluvy, ktoré sa dalo čerpať, konkrétne v nejakom rámci 3 mesiacov, ale nie vždy to bolo čerpané vtedy, keď mu to vyhovovalo. Často bral dovolenku len aby ju vyčerpal, nie keď ju potreboval, inak by sa mu kopila a nikdy by ju nevybral. K odchýlkam od plánovaných služieb dochádzalo, keď bolo polročné alebo koncoročné vyrovnanie, veliteľ v podstate naplánoval zmeny tak, aby mali dodržaný fond pracovného času. Oproti tomu ale častokrát prekročil po iné mesiace hodiny oveľa viac (do roka cca 500 hodín naviac), ktoré nemal vo fonde pracovného času zarátané, ani do dôchodku sa mu to nepočítalo, ani do odchodného. On na výcviky musel chodiť z voľna bez zaplatenia nadčasov. Hasičom, ktorým zmenili smeny na 12 hodinové a riadne započítavali nadčasy, vyšli o 200 - 300,- EUR vyššie dôchodky oproti žalobcovi, pri tej istej tabuľky, preto sa cíti hlboko diskriminovaný. Systém by sa mal zmeniť, odrobil 240-264 hodín, a mal zaplatených nejakých 160-170 hodín, podľa toho, koľko zmien mu vyšlo. Mal nárok každý rok na rekondičný pobyt.
7.3 Podľa lustrácie v Sociálnej poisťovne, žalobca v predmetnom období nepoberal ani dôchodkové poistenie, nemocenské poistenie, úrazové poistenie ani poistenie v nezamestnanosti. Nebol zamestnaný (mimo rezortu Ministerstva vnútra).
7.4. V konaní nebolo sporné, že služobný (pracovný) čas príslušníka HaZZ je rozvrhnutý nerovnomerne. Jeden služobný deň žalobcu sa skladá zo štátnej služby, t.j. pracovnej zmeny v trvaní 16 hodín alebo 17 hodín a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti na pracovisku v trvaní 7 alebo 8 hodín. Počas rokov 2019-2021 sa jednalo o 17 hodinové pracovné zmeny (výkon štátnej služby), po ktorých bezprostredne nasledovala určená 7 hodinová služobná pohotovosť na pracovisku. Počas roku 2022 sa jednalo o 16 hodinové pracovné zmeny (výkon služby), po ktorých bezprostredne nasledovala určená 8 hodinová služobná pohotovosť na pracovisku. Celkovo strávil žalobca na pracovisku sústavne (minimálne) 24 hodín v jednom služobnom dni. Služobná pohotovosť bola určovaná počas služobného dňa na čas nočných hodín nasledovne: V rokoch 2019-2021 od 22:30 hod. do 5:30 hod., t.j. 7 hodín (od 7:00 do 22:30 a od 5:30 do 7:00 – štátna služba, t.j. pracovná zmena v trvaní 17 hodín). V roku 2022, 2023 a 2024 na čas od 22:00 hod. do 6:00 hod., t.j. 8 hodín (od 7:00 do 22:00 a od 6:00 do 7:00 – štátna služba, t.j. pracovná zmena v trvaní 16 hodín). V prípade vyhlásenia poplachu počas služobnej pohotovosti a vyslania na zásah, režim služobnej pohotovosti sa zmenil na prácu nadčas. Obvykle každý tretí deň odslúžila každá pracovná zmena 24 hodín a následne mala dva dni voľna. Mesačne odslúžila každá hasičská zmena 10 pracovných zmien, každý tretí mesiac až 11 zmien. Počas služobnej pohotovosti (v noci) sa príslušník HaZZ musel zdržiavať na pracovisku a byť do minúty pripravený na vykonanie zásahu. Čas pracovnej pohotovosti sa nezapočítaval do fondu služobného času.
7.5 Žalobca i žalovaný predložili súdu svoje výpočty priemerného týždenného pracovného času. Podľa výpočtov žalobcu vychádzajúc z mesačného priemeru, ale i po prepočte (zo strany súdu) priemeru za 4 mesiace i za 6 mesiacov došlo opakovane u žalobcu v rozhodnom období 8/21- 7/24 k prekročeniu priemerného týždenného služobného času v rozsahu 48 hodín, kým podľa prepočtu žalovaného za 6 mesiacov, k prekročeniu došlo len v jednom 6-mesačnom období (2/2022 – 7/2022). Rozdiel v ich výpočtoch bol predovšetkým v dôsledku rozdielneho počtu nezarátaných – neutrálnych dní/pracovných

hodín a tiež v dôsledku rozdielnych období, z ktorých vyrátavali priemer týždenného pracovného času. Súd poznamenáva, že aj žalovaným vypočítaný priemerný týždenný „služobný“ čas prekračoval v prevažnej miere zákonom stanovený služobný čas 40 hodín týždenne, nehovoriac už o pracovnom čase stanoveným kolektívnou zmluvou v rozsahu 37,5 hodín týždenne.

8.1 Súd vec právne posúdil podľa nasledujúcich právnych predpisov:
Podľa § 3 Civilného sporového poriadku, súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány.
8.2 Podľa čl. 7 ods. 2 druhá a tretia veta Ústavy Slovenskej republiky, právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 5.
8.3 Minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času ustanovuje Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času.
8.4 Podľa článku 1 ods. 2. a 3. tejto smernice, táto smernica sa vzťahuje na: a) minimálne doby denného odpočinku, týždenného odpočinku a ročnej dovolenky, prestávky v práci a na maximálny týždenný pracovný čas a b) určité aspekty nočnej práce, práce na zmeny a rozvrhnutie práce. Táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné, v zmysle čl. 2 smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice.
8.5 Podľa článku 2 ods. 1. a 2. tejto smernice, „pracovný čas“ je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo praxou; 2. „čas odpočinku“ je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom
8.6 Podľa článku 6 písm. b) tejto smernice, členské štáty príjmu opatrenia na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov, priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmych dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.
8.7 Podľa článku 16 písm. b) tejto smernice, členské štáty môžu ustanoviť pre uplatňovanie článku 6 (maximálny týždenný pracovný čas) referenčné obdobie nepresahujúce štyri mesiace.
8.8 Podľa článku 17 ods. 1. tejto smernice, pri zachovaní náležitého zreteľa na všeobecné zásady ochrany bezpečnosti a zdravia pracovníkov sa členské štáty môžu odchýliť od uplatňovania článkov 3 až 6, 8 a 16, keď vzhľadom na osobitnú povahu príslušných činností sa trvanie pracovného času nemeria a/alebo nie je vopred určené alebo si ho môžu určiť sami pracovníci a najmä v prípade: a) vrcholových riadiacich pracovníkov alebo iných osôb s právomocou nezávislého rozhodovania; b) rodinných pracovníkov alebo c) pracovníkov slúžiacich náboženské obrady v kostoloch a náboženských spoločenstvách. 384 SK Úradný vestník Európskej únie 05/zv. 4 2. Odchýlky uvedené v odsekoch 3, 4 a 5 sa môžu prijať prostredníctvom zákonov, iných právnych predpisov alebo správnych opatrení alebo prostredníctvom kolektívnych zmlúv alebo dohôd medzi sociálnymi partnermi za predpokladu, že príslušným pracovníkom sa poskytne rovnocenný náhradný čas odpočinku alebo že vo výnimočných prípadoch, keď nie je z objektívnych dôvodov možné poskytnúť rovnocenný náhradný čas odpočinku, sa dotknutým pracovníkom poskytne primeraná ochrana. 3.
8.9 Podľa článku 17 ods. 2. písm. b) podpísm. iii) tejto smernice, sa môžu vykonať odchýlky článkov 3, 4, 5, 8 a 16: v prípade bezpečnostných a dozorných činností, ktoré si vyžadujú trvalú prítomnosť s cieľom ochrany majetku a osôb, najmä v prípade strážnikov a dozorcov alebo bezpečnostných firiem; v prípade činností spojených s potrebou nepretržitej služby alebo výroby, najmä: služby tlače, rádia, televízie, filmovej tvorby, pôšt a telekomunikácií, sanitky, protipožiarne služby a služby civilnej ochrany.
8.10 Podľa článku 19 1. ods. tejto smernice, obmedzenia odchýlok referenčného obdobia Možnosť odchýlky z od článku 16 písm. b) uvedenej v článku 17 ods. 3 a v článku 18 nemôže viesť k ustanoveniu referenčného obdobia dlhšieho ako šesť mesiacov.
8.11 Podľa článku 23 tejto smernice, bez toho, aby bolo dotknuté právo členských štátov pripravovať, vzhľadom na meniace sa okolnosti, odlišné legislatívne, regulačné alebo zmluvné opatrenia v oblasti pracovného času, pokiaľ sa dodržiavajú minimálne požiadavky stanovené v tejto smernici, vykonávanie tejto smernice nevytvára platné reálne dôvody na zníženie všeobecnej úrovne ochrany poskytovanej pracovníkom 19 Obmedzenia odchýlok referenčného obdobia Možnosť odchýlky z od článku 16 písm. b) uvedenej v článku 17 ods. 3 a v článku 18 nemôže viesť k ustanoveniu referenčného obdobia dlhšieho ako šesť mesiacov.

8.12 Podľa § 85 ods. l zák. č. 315/2021 Z.z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení platnom v rozhodnom čase (od 16.8.21. do 31.7.24.), služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu.
8.13 Podľa § 85 ods. 2 cit. zákona, služobný čas príslušník je 40 hodín týždenne. Skrátenie týždenného služobného času príslušníka možno dohodnúť v kolektívnej zmluve vyššieho stupňa.
8.14 Podľa § 86 ods. 1 až 4 cit. zákona, služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov. Pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. (2) Celková dĺžka vykonávania štátnej služby aj na ňu bezprostredne nadväzujúcej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni. (3) Za služobný deň podľa odseku 2 sa považuje deň, v ktorom príslušník podľa rozvrhu služobného času vykonáva štátnu službu. (4) Vykonávanie služobných činností príslušníkov s nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom sa rozvrhuje spravidla na obdobie jedného mesiaca. S plánovaným rozvrhom služobného času musí byť príslušník oboznámený najneskôr tri dni pred začiatkom kalendárneho mesiaca. Vo výnimočných prípadoch môže nadriadený určiť nástup na vykonávanie služby aj v čase kratšom ako tri dni pred plánovaným nástupom na vykonávanie štátnej služby.
8.15 Podľa § 91 ods. 1 a 3 cit. zákona, štátnou službou nadčas je štátna služba vykonávaná nad rámec určeného služobného času. V kalendárnom roku možno príslušníkovi prikázať štátnu službu nadčas v rozsahu najviac 300 hodín.
8.16 Podľa § 92 ods. 1 cit. zákona, služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času.
8.17 Podľa § 97 ods. l cit. zákona, ako vykonávanie štátnej služby sa posudzuje čas a) čerpania dovolenky, b) plateného služobného voľna, c) zdokonaľovacej služby podľa osobitného predpisu, d) účasti na rekondičnom pobyte, e) prehlbovania kvalifikácie, f) zvyšovania kvalifikácie, g) prestávok na dojčenie, h) náhradného voľna za štátnu službu nadčas a náhradného voľna za štátnu službu vo sviatok, i) keď príslušník nevykonáva štátnu službu, pretože je sviatok pripadajúci na jeho inak obvyklý služobný deň, j) neprítomnosti príslušníka v štátnej službe z dôvodu 1. dočasnej neschopnosti na vykonávanie štátnej služby z dôvodu choroby alebo úrazu, 2. karantény, 3. materskej dovolenky a rodičovskej dovolenky do troch rokov veku dieťaťa, starostlivosti o dieťa s dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom vyžadujúcim osobitnú starostlivosť do šiestich rokov dieťaťa, 4. zaradenia príslušníka mimo činnej štátnej služby podľa § 52, ak sa preukáže, že nebol dôvod na zaradenie mimo činnej štátnej služby, k) vykonávania funkcie národného experta Slovenskej republiky v inštitúciách Európskej únie, l) vykonávania uvoľneného funkcionára príslušného odborového orgánu podľa § 160 ods. 2. náhradného voľna za štátnu službu nadčas a náhradného voľna za štátnu službu vo sviatok.
8.18 Podľa § 103 ods. 1 až 5 cit. zákona, príslušníkovi za podmienok ustanovených týmto zákonom patrí služobný príjem, ktorý tvoria tieto zložky: a) tarifný plat, b) príplatok za riadenie, c) príplatok za zastupovanie, d) osobný príplatok, e) hodnostný príplatok, f) plat za štátnu službu nadčas, g) príplatok za zmennosť, h) príplatok za štátnu službu v sťaženom a zdraviu škodlivom prostredí a na miestach s ohrozením života a zdravia, i) odmena, j) doplatok k služobnému platu podľa § 209e. (2) Služobný plat tvoria zložky služobného príjmu uvedené v odseku 1 písm. a) až e) a g). (3) Ak ide o príslušníkov, u ktorých sa postupuje podľa § 200 ods. 2 písm. a), služobným platom na účely zákona je súčet služobného platu podľa odseku 2 a doplatku podľa § 200 ods. 2 písm. a). (4) Služobný plat na účely sociálneho zabezpečenia príslušníka podľa osobitného predpisu 17aaaa) tvoria zložky služobného príjmu uvedené v odseku 1 písm. a) až e), g), h) a j). (5) Príslušníkovi v rozsahu a za podmienok ustanovených týmto zákonom okrem služobného príjmu patrí peňažná náhrada za služobnú pohotovosť v štátnej službe a za pohotovosť pri zabezpečovaní opatrení pre obdobie brannej pohotovosti štátu. príslušníkovi v rozsahu a za podmienok ustanovených týmto zákonom, okrem služobného príjmu patrí peňažná náhrada za služobnú pohotovosť v štátnej službe a za pohotovosť pri zabezpečovaní opatrení pre obdobie brannej pohotovosti štátu.
8.19 Podľa § 122 ods. l až 3 ZoHZZ, ak je príslušníkovi podľa § 92 ods. l určená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada 15 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, a 30 % z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja. (2) Ak je príslušníkovi podľa § 92 ods. 2 nariadená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada a) 50% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, ak ide o pohotovosť vykonávanú v mieste vykonávania jeho štátnej služby, a 100% z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja, b) 15% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, ak ide o pohotovosť vykonávanú v mieste jeho pobytu, alebo na inom dohodnutom mieste, a 25% z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja, c) 5% zo sumy,

ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, ak ide o pohotovosť vykonávanú s možnosťou použitia mobilných prostriedkov spojenia, a 10% z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja. (3) Náhrada za služobnú pohotovosť podľa odsekov 1 a 2 nepatrí za čas, v ktorom došlo počas jej trvania k vykonaniu štátnej služby; takéto vykonávanie štátnej služby je štátnou službou nadčas.
8.20 Podľa ustanovenia § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.
8.21 Podľa § 13 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

9.1 Predmetom konania je nárok žalobcu uplatnený v podobe peňažného plnenia majúceho povahu nemajetkovej ujmy, ktorá mala žalobcovi vzniknúť v dôsledku nesprávnej implementácie pravidla únióvého úprava do slovenského právneho poriadku, ktorým malo dôjsť k porušeniu jeho práva na 48 hodinovú týždennú pracovnú dobu podľa čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES ako práva garantovaného právom Únie.
9.2 Predmet sporu sa preto nepochybne týka práva Únie, pričom v tejto súvislosti bolo potrebné zaoberať sa otázkou vzťahu úniového a vnútroštátneho práva. V zmysle čl. 7 ods. 2 a 5, čl. 144 a tiež čl. 3 C.s.p. je súd viazaný medzinárodnými záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie. Vzťah úniového a vnútroštátneho práva sa tak riadi zásadou prednosti a priameho účinku a tiež povinnosťou vnútroštátnych orgánov aplikovať normy komunitárneho práva ex oficio. Judikatúra Súdneho dvora Európskej únie (ESD) vo veci zodpovednosti členských štátov za porušenie oráva Únie je založená na zásade pacta sunt servanda vyjadrenej v čl. 10 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva, podľa ktorého sú členské štáty povinné prijať všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie plnenia záväzkov vyplývajúcich im zo Zmluvy alebo z činnosti Spoločenstva a zdržať sa akýchkoľvek opatrení, ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov Zmluvy alebo ohroziť reálne účinok komunitárneho práva.
9.3 Predpoklady zodpovednosti za vzniknutú škodu v zmysle judikatúry ESD vychádzajú z absolútnej objektívnej zodpovednosti členského štátu za takto vzniknutú škodu a ide o prípady porušenia práva Únie členským štátom pre absentujúcu alebo nesprávnu transpozíciu smerníc, aplikáciu ustanovení vnútroštátneho právneho poriadku odporujúcu úniovému právu, vydanie súdneho alebo správneho rozhodnutia, ktoré je v rozpore s právom Únie. Objektívna zodpovednosť členského štátu za vzniknutú škodu podľa judikatúry ESD nastáva, pokiaľ sú splnené kumulatívne jej tri predpoklady: a/ porušenie úniovej normy, b/ porušenie úniového práva je dostatočne závažné, c/ medzi porušením úniového práva členským štátom existuje príčinná súvislosť.
9.4 Žalovaný v konaní namietal nedostatok jeho vecnej pasívnej legitimácie. Táto námietka - podľa názoru súdu - nie je dôvodná. Podľa ustálenej judikatúry ESD v prípade neexistencie právnej úpravy Spoločenstva, patrí vnútroštátnemu právnemu poriadku každého členského štátu, aby určil príslušné súdy a upravil procesné podmienky súdnych konaní určených k zaisteniu ochrany práv, ktoré jednotlivcom vyplývajú z práva Spoločenstva. Členský štát je povinný poskytnúť náhradu za dôsledky spôsobenej škody v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi upravujúcimi zodpovednosť za škodu, pričom podmienky náhrady škody, ako i premlčanie práva na náhradu škody stanovenej vnútroštátnymi predpismi, musia byť v súlade s princípmi ekvivalencie (rovnocennosti) a efektivity. Niet prekážok, aby pasívne legitimovaným subjektom v konaní o nároku na náhradu škody voči štátu bola Slovenská republika (viď rozsudok C - 429/09 G. Fuß z 25.11.2010), v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR ako orgán, do pôsobnosti ktorého spadá aj Hasičský a záchranný zbor SR, ktorého príslušníkom bol žalobca v rozhodnej dobe. Súčasne Slovenská republika v zastúpení Ministerstvom vnútra SR predstavuje garanta riadnej transpozície Smernice EÚ do slovenského vnútroštátneho poriadku, pokiaľ ide o nezarátanú tiež pracovnú pohotovosť hasiča na pracovisku počas jej neaktívnej časti do pracovného času, keďže absentujúca alebo nesprávna transpozícia Smernice EÚ do noriem vnútroštátneho práva je výsledkom zákonodarného a legislatívneho procesu. Ide teda o objektívnu zodpovednosť štátu, ktorá tu existuje bez ohľadu na to, ktorý verejný orgán sa porušenia práva únie dopustil, resp., ktorý z orgánov by mal povinnosť škodu podľa vnútroštátnych predpisov nahradiť.

9.5 Nakoľko žalobca ako hasič nepochybne odpracoval v rozhodnom období priemerný týždenný pracovný čas presahujúci čas stanovený Smernicou, súd uzavrel, že žalobca sa právom dovoláva na vyvodenia zodpovednosti orgánov dotknutého členského štátu – SR s cieľom získať náhradu škody vzniknutej v dôsledku porušenia práva Európskej únie. Nesprávne prebratie Smernice do ZoHZZ a jeho dodržiavanie Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, resp. Hasičským a záchranným zborom Slovenskej republiky, ktoré však nerešpektuje Smernicu v článku 6 písm. b), ktorá je pre tento vzťah priamo aplikovateľná, v zmysle rozsudku C - 429/09 G. Fuß nezbavuje Slovenskú republiku zodpovednosti za jej nedodržiavanie v prípade hasičov zamestnaných vo verejnoprávnom sektore, a nie je preto relevantné žalovaným zdôrazňované rozlíšenie medzi zodpovednosťou Slovenskej republiky za nesprávnu transpozíciu a zodpovednosťou zamestnávateľa žalobcu za nesprávnu aplikáciu pri úprave pracovného času v služobnom pomere žalobcu.

10.1 V konaní sa žalovaný ďalej bránil námietkou, v zmysle ktorej sa Smernica nevzťahuje na príslušníkov Hasičského a záchranného zboru v prípade služobného času a otázky odmeňovania, ako aj námietkou, v zmysle ktorej mal za to, že článok 2 ods. 1 a článok 6 Smernice boli riadne prebraté a transponované do zákona č. 315/2001 Z.z. (ZoHZZ). Súd sa preto zaoberal otázkou pôsobnosti Smernice, čo sa týka príslušníkov Hasičského a záchranného zboru. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na výklad rozsudkov SDEÚ, tak ako na ňu správne poukázal aj žalobca, kde v bode 27 rozsudku C - 518/15 R. Matzaka z 21.02.2018 bolo uvedené: „... Súdny dvor rozhodol, že smernica 2003/88 sa má uplatniť na činnosti hasičského zboru, aj keď sú vykonávané zásahovými silami v teréne a nezáleží na tom, že sú zamerané na boj proti požiarom alebo poskytnutie pomoci iným spôsobom, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním zvereným príslušnej službe, a to aj vtedy, keď zásahy, ku ktorým môžu tieto činnosti viesť, sú svojím charakterom nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov, ktorí ich vykonávajú, určitým rizikám, pokiaľ ide o ich bezpečnosť a/alebo zdravie.“ Žalovaný svoju obranu založil na tvrdení, že Smernica poukazuje vo svojom článku 1 odd. 3 na Smernicu Rady č. 89/391/EHS z 12. júna 1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci, ktorá podľa článku 2 ods. 2 uvádza negatívne vymedzenie pôsobnosti na tzv. určité osobitné činnosti verejných služieb, ako sú napríklad ozbrojené sily, polícia alebo určité osobitné činnosti služieb protipožiarnej a civilnej ochrany, medzi ktoré žalovaný zaradil aj činnosť vykonávanú príslušníkmi Hasičského a záchranného zboru. V tejto súvislosti súd poukazuje na pomerne ustálenú súdnu prax pri posúdení tejto otázky v obdobných veciach, ako napríklad v rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 9Co/148/2021 - 177 zo dňa 23.3.2022, kde bolo konštatované, že: „Článok 1 ods. 3 smernice definuje svoj rozsah pôsobnosti na všetky odvetvia činnosti, verejné i súkromné, pričom výslovne odkazuje na článok 2 Smernice 89/391/EHS. Smernica 89/391/EHS sa v zmysle článku 2 ods. 1 uplatňuje na „všetky odvetvia činnosti a to verejné aj súkromné“, ku ktorým okrem iného patria všeobecné uvedené činnosti služieb (priemysel, poľnohospodárstvo, obchod, administratíva, služby, vzdelávanie, kultúra, voľný čas atď.). Ako vyplýva z odseku 2 prvého pododseku tohto článku neuplatňuje sa uvedená smernica tam, kde sú s ňou nevyhnutné v rozpore charakteristicky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, napr. v oblasti civilnej ochrany. Na činnosť vykonávanú žalobcom v rámci služobného pomeru sa táto výnimka nevzťahuje. Cieľom smernice je zlepšiť bezpečnosť a ochranu zdravia pracovníkov pri práci. Výnimky z pôsobnosti uvedené v článku 2 ods. 2 v prvom pododseku je potrebné vykladať zužujúco. Okrem iného článok 2 ods. 2 prvý pododsek Smernice 89/391/EHS nevylučuje z pôsobnosti smernice služby civilnej ochrany ako také, ale len „určité osobitné činnosti“ týchto služieb, a charakteristicky vlastné pre určité osobitné činnosti odporujú použitiu ustanovení tejto smernice. Uvedená výnimka bola prijatá len na účel zabezpečiť riadne fungovanie služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku. Ak nastane osobitne vážna situácia alebo situácia osobitného rozsahu - napr. katastrofa, pre ktorú je typické, že nie je možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové a záchranné tímy. Niet preto pochybností, že služobná činnosť žalobcu patrí do pôsobnosti Smernice 2003/88/ES.“ Uplatnenie Smernice aj na hasičov bolo niekoľkokrát konštatované aj v niekoľkých ďalších rozhodnutiach ESD, kde o.i. bolo rozhodnuté, že článok 6 písm. b) Smernice bude mať priamy účinok, nakoľko jednotlivcom priznáva práva, ktorých sa môžu domáhať v konaní pred vnútroštátnymi súdmi (napríklad rozsudok C - 429/09 G. Fuß z 25.11.2010, konkrétne bod 63.). Tu súd poukazuje aj na fakt, že v konaní pred vnútroštátnym súdom bude takto na strane žalovaného vystupovať štát zodpovedný za dodržanie, rešpektovanie a zabezpečovanie dodržiavania a rešpektovania práva Európskej únie. Súd ešte dodáva, že z vyššie uvedeného je zrejmé, že na činnosť žalobcu (zásahové služby verejnej hasičskej služby) sa nevzťahuje výnimka, nakoľko boli jeho úlohy vykonávané za normálnych okolností. Súdny dvor konštatoval, že na to, aby boli osobitné činnosti verejných služieb z pôsobnosti smernice 89/391/EHS vyňaté, musia

mať také vlastnosti, že ich samotná povaha úplne bráni plánovaniu pracovného času v súlade s požiadavkami uloženými smernicou o pracovnom čase (ak ine o činnosti, ktoré môžu byť vykonávané len sústavne a len tými istými pracovníkmi bez možnosti rotácie, v prípade výnimočných udalostí na zabezpečenie ochrany obyvateľstva, v závažných hromadných rizikových situáciách ako sú napr. prírodné alebo technologických katastrofy, ťažké hromadné dopravné nehody a pod.). Súdny dvor konštatoval, že činnosti hasičského zboru vykonávané zásahovými silami v teréne a činnosti záchrannej služby prvej pomoci zraneným alebo chorým možno vopred organizovať vrátane časového rozvrhu práce pracovníkov a predchádzania rizikám, pokiaľ ide o bezpečnosť alebo zdravie. Žalovaný v konaní nepreukázal, že by pandémia COVIDu mala vplyv na rozvrhovanie služobných zmien žalobcu (vždy sa jednalo o 10 zmien v mesiaci a každý tretí mesiac to bolo 11 zmien).

10.2 Pri posúdení otázky, či na strane žalobcu došlo k porušeniu práva Európskej únie štátom, a to v dôsledku nesprávnej implementácie Smernice, súd poukazuje na argumentáciu žalobcu, v zmysle ktorej ZoHZZ nepovažuje za súčasť týždenného pracovného času (neaktívnu) služobnú pohotovosť hasičov, v dôsledku čoho dochádza k pravidelnému prekračovaniu takto vymedzeného maximálneho týždenného pracovného času. Po bližšej analýze ustanovení § 85 a 92 ZoHZZ je možné zistiť, že argumentácia žalobcu je správna, nakoľko podľa § 85 ods. 1 ZoHZZ platí, že služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu. V zmysle § 92 ods. 1 ZoHZZ služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času. Z predmetných zákonných vymedzení jednoznačne vyplýva, že služobná pohotovosť príslušníka Hasičského a záchranného zboru „len“ bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby a začína až po skončení výkonu štátnej služby v služobnom čase, že služobná pohotovosť nie je výkonom štátnej služby a odráža len stav pripravenosti hasiča na prípadné vykonanie štátnej služby, ak k nej bude zamestnávateľom povolaný. Na vyššie uvedené ustanovenia potom nadväzuje § 122 ods. 3 ZoHZZ, kde sa konkretizuje, že náhrada za služobnú pohotovosť podľa odsekov 1 a 2 nepatrí za čas, v ktorom došlo počas jej trvania k vykonaniu štátnej služby; takéto vykonávanie štátnej služby je štátnou službou nadčas. Existujúca právna kvalifikácia služobnej pohotovosti sa premieta aj do spôsobu jej finančného odmeňovania, ktorá nemá povahu služobného platu. Ustanovenie § 103 ZoHZZ výslovne uvádza, že zatiaľ čo služobný plat tvoria zložky služobného príjmu uvedené v jeho odseku 1 (vrátane tarifného platu a jeho príplatkov), za výkon služobnej pohotovosti patrí hasičovi peňažná náhrada v štátnej službe (ods. 5 § 103 v spojení s § 122 ods. 1 ZoHZZ).

10.3 Na základe vyššie uvedených skutočností je nepochybné, že Smernica 2003/88 ES nebola správne transponovaná. Žalobca ako príslušník Hasičského záchranného zboru Slovenskej republiky má uvedenou smernicou garantované právo na maximálny 48 hodinový pracovný čas v zmysle článku 6 písm. b) Smernice. Otázku podstatnú pre toto konanie, a to či do pracovného, resp. služobného času žalobcu sa zarátava aj doba jeho služobnej (pracovnej) pohotovosti vyriešil v prípade hasičov ESD vo svojom rozsudku C - 429/09 G. Fuß tým, že potvrdil, že pracovná pohotovosť tvoriaca súčasť ich týždenného pracovného času v spojení s ďalším „riadnym“ pracovným časom nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas. V tejto veci týkajúcej sa pracovnej doby a právneho režimu pohotovosti u nemeckých hasičov ďalej uviedol, že: „pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas“ v zmysle Smernice 2003/88/ES“. Vo veci C-437/05 J. Vorel týkajúcej sa pracovnej pohotovosti lekárov na pracovisku Súdny dvor rovnako uviedol, že pracovná pohotovosť, ktorú pracovník vykonáva v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa sa musí považovať ako celok za "pracovný čas" v zmysle smernice 93/104/ES nezávisle od toho akú prácu dotknutá osoba skutočne vykonávala v priebehu pracovnej pohotovosti" (bod 27 Rozsudku ESD vo veci 437/05 z 11.1.2007). Vo veci týkajúcej sa právneho posúdenia režimu pohotovosti lekárskych záchranárov (C-397/01, Pfeiffer) ESD uviedol, že " ...časy pracovnej pohotovosti na pracovisku treba v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času" (bod 95 Rozsudku ESD C-397/02 z 5.10.2004). V dôsledku takého prístupu je zrejmé, že podľa ESD je rozhodujúcim faktorom pre posúdenie či sú naplnené charakteristické znaky pojmu pracovný čas v pohotovostnej službe, ktorú pracovník skutočne vykonáva na svojom pracovisku, skutočnosť, že je povinný byť fyzicky prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a byť mu k dispozícii, aby v prípade potreby mohol okamžite poskytnúť primerané služby. V dôsledku toho právo Únie bráni vnútroštátnej právnej úprave stanovujúcej priemerný pracovný čas, ktorý vzhľadom na to, že zahŕňa obdobia pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby, prekračuje týždennú hranicu upravenú v čl. 6 písm. b) uvedenej smernice (bod 25 Rozsudku ESD C-429/09 z 25.11.2010). Ďalej v bode 35. sa konštatuje, že ESD už rozhodol, že členské štáty nemôžu

jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b) Smernice 2003/88 tak, že uplatnenie tohto nároku pracovníkov na to, aby priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval túto maximálnu hranicu, budú viazať na nejakú podmienku alebo ho určitým spôsobom obmedzia (pozri rozsudky Pfeiffer a i., bod 99, ako aj Fuß, bod 52).

11.1 V otázkach neupravených normami komunitárneho práva, resp. judikatúrou SDEÚ v sporoch o nárokoch na náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi porušením práva Únie členským štátom, sa subsidiárne použije vnútroštátne právo pri zachovaní princípu rovnocennosti (ekvivalencie) a účinnosti (efektivity). Zásada rovnocennosti znamená, že vnútroštátny súd nemôže v prípade konania s únio vým prvkom aplikovať prísnejšie procesnoprávne alebo hmotnoprávne pravidlá ako tie, ktoré by aplikoval v konaniach bez únio vého prvku s podobným predmetom, čo znamená, že dotknutý subjekt musí mať možnosť uplatniť si nárok, ktorý mu vyplýva z únio vej právnej normy za takých podmienok, za akých by si mohol nárok uplatniť založený na podobnej vnútroštátnej právnej norme bez únio vého prvku. Zásada účinnosti - efektivity znamená, že procesné predpisy, ktoré platia vo vnútroštátnych konaniach určených na zabezpečenie ochrany práv, ktoré zakladá únio vé právo v prospech právnych subjektov, nemôže byť upravené takým spôsobom, ktorý by výkon práv priznávaných únio vým právnym poriadkom prakticky znemožňoval alebo nadmerne sťažoval. Z vyššie uvedeného plynie, že pokiaľ pre takto vymedzenú oblasť zodpovednosti štátu neexistuje špecializovaná vnútroštátna právna úprava, je namieste využitie právnej úpravy obsahom a účelom najbližšej v zmysle zásad analógie iuris a analogie legis rešpektujúc princípy únio vého práva.
11.2 Pokiaľ v prejednávanom prípade pre danú oblasť neexistuje špecializovaná právna úprava, namieste je využitie analógie iuris a analógie legis rešpektujúc princípy únio vého práva. Vnútroštátne právo SR síce pozná osobitný zákon č. 514/2003 Z.z., ktorý upravuje otázku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, táto je však daná iba v prípade, pokiaľ existuje nezákonné rozhodnutie, či nesprávny postup v príčinnej súvislosti, s ktorými vznikla tvrdená škoda. Sporná vec sa týka porušenia práva Únie pre absentujúcu, resp. nesprávnu transpozíciu Smernice do zákona č. 315/01 Z.z., pretože do pracovného času hasiča sa nezarátava aj jeho pracovná pohotovosť na pracovisku počas jej neaktívnej časti (§ 12 ods. 6 v spojení s § 193 zákona č. 315/01 Z.z vylúčil aplikáciu § 96 ods. 2 Zákonníka práce na služobné pomery hasičov). Absentujúca alebo nesprávna transpozícia Smernice EÚ do noriem vnútroštátneho práva je výsledkom zákonodarného a legislatívneho procesu, ktorý je v zmysle § 9 vylúčený z pôsobnosti zákona č. 514/03 Z.z., keďže za nesprávny úradný postup sa nepovažuje postup alebo výsledok postupu Národnej rady SR pri výkone jej pôsobnosti podľa Článku 86 písm. a/, d/ Ústavy SR a postup alebo výsledok postupu vlády SR pri výkone jej pôsobnosti podľa Článku 119 písm. b/ Ústavy SR. Súdmi SR už bolo ustálené, že v zmysle slovenského právneho poriadku náhradu ujmy v nemajetkovej sfére možno zabezpečiť len cez inštitút ochrany osobnosti v zmysle § 11 a nasl. OZ a nie cez inštitút náhrady škody, čo bude platiť aj pre prípady porušenia práva jednotlivca garantovaného právom EÚ.
11.3 Vychádzajúc zo žalobcom reálne odpracovaných hodín v rozhodnom období vrátane hodín jeho služobnej pohotovosti bolo súdu jednoznačne preukázané prekročenie maximálneho priemerného 48 hod. týždenného pracovného času (či už vychádzajúc z mesačného, či 4-mesačného či 6-mesačného priemeru), a nie je pritom podstatné, koľko krát k takémuto prekročeniu došlo. Už aj len z výpočtov samotného žalovaného je evidentné, že žalobcom odpracované hodiny pracovnej pohotovosti sa mu nezarátavali do pracovného času (služobného času, ani do práce nadčas), hoci podľa názoru súdu tak bolo potrebné. Súd dodáva, že s ohľadom na článok 16 Smernice 2003/88/ES, ktorý stanovuje, že do výpočtu priemeru sa doby ročnej dovolenky a dočasnej práceneschopnosti nezapočítavajú alebo sú neutrálne. To znamená, že sa do výpočtu priemeru ako voľno nemajú započítavať. Tiež je potrebné uviesť, že ZoHaZZ v znení platnom v rozhodnom období neuvádzal pojem referenčné obdobie, ani z obsahu jeho ustanovení zreteľne nevyplývalo, že priemerný týždenný pracovný čas (v stanovenom rozsahu) sa vyrátava za obdobie 6 mesiacov, pričom „treba zdôrazniť, že pokiaľ právo Únie ponecháva člensky´m štátom možnosť odchy´liť sa od niektory´ch ustanovení smernice, členské štáty sú povinné vykonávať diskrečnú právomoc v súlade so všeobecny´mi zásadami práva Únie, medzi ktoré patrí aj zásada právnej istoty. Preto sa musia ustanovenia umožňujúce fakultatívne odchy´lky zo zásad zakotveny´ch smernicou vykonať s požadovanou presnosťou a jasnosťou, aby sa vyhovelo požiadavkám vyply´vajúcim z uvedenej zásady.“ (Rozsudok vo veci C-227/09, Accardo a iní, bod 55).

12.1 V tomto konaní si žalobca uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, pričom podmienky uplatnenia nároku sú dané v zmysle ustálenej judikatúry ESD (napríklad rozsudok C - 118/08 Transportes Urbanos y Servicios Generales SAL z 26.1.2010) a sú dané splnením troch podmienok, ako na to

poukázal žalobca: 1. cieľom porušenej právnej normy EÚ bolo priznať jednotlivcovi práva, 2. porušenie je dostatočne závažné, a napokon 3. medzi takýmto porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť. Ako to bolo konštatované aj v početných obdobných veciach, článok 6 písm. b) Smernice predstavuje právnu normu Európskej únie, ktorá jednotlivcom priznáva práva, pričom súd opätovne poukazuje na právne závery vo veci C - 429/09 G. Fuß, kde bolo zdôraznené, že priamy účinok čl. 6 písm. b) Smernice, keď podľa neho priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Prvá podmienka týkajúce sa existencie práva na náhradu škody vo veci samej je preto splnená.
12.2 Porušenie práva Únie je dostatočne závažné, pokiaľ je v zjavnom rozpore s judikatúrou ESD v danej oblasti. Tu bolo nesporne určené, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas“ v zmysle Smernice. Otázka súvisiaca s pojmom „pracovný čas“ v zmysle Smernice neponecháva priestor na akékoľvek „rozumné pochybnosti“. Keďže žalobca v dotknutom období odpracoval nad stanovený limit v zmysle čl. 6 písm. b) Smernice, ide o zjavné porušenie judikatúry Súdneho dvora, musí sa preto považovať za dostatočne závažné porušenie práva EÚ. Preto bude v predmetnej veci samej splnená aj druhá podmienka, ktorá je nevyhnutná na uznanie existencie nároku na náhradu škody.
12.3 Čo sa týka poslednej tretej podmienky, súd má za to, že tu existuje priama príčinná súvislosť medzi porušením ustanovenia článku 6 písm. b) Smernice a škodou, ktorá mala žalobcovi vzniknúť tak, že nebol dodržaný maximálny týždenný pracovný čas, čo muselo mať nevyhnutne za následok stratu času na odpočinku, na ktorý by v opačnom prípade mal mať žalobca nárok. V súvislosti s argumentáciou žalovaného o tom, že žalobca mal pred podaním žaloby na súd upozorniť nariadeného na vyššie uvedené skutočnosti, resp. že mal prejaviť primeranú snahu s cieľom odvrátiť škodu alebo obmedziť jej rozsah, súd poukazuje na to, že ani v zmysle Smernice, ani v zmysle judikatúry ESD sa takáto aktivita zo strany žalobcu nepožaduje, resp. nie je podmienkou uplatnenia nároku na nemajetkovú ujmu, a súd tieto nepovažoval za relevantné pri posúdení nároku žalobcu. Súd vychádza jednak z priameho nároku každej dotknutej osoby domáhať sa voči členskému štátu náhrady škody a jednak z povinnosti každého členského štátu zabezpečiť dodržiavanie práva Únie. Uvedené namietanie by v praxi znamenalo prenášanie aktivity na jednotlivca, ktorému bola v dôsledku porušenia povinnosti členského štátu spôsobená škoda. Aj z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že by bolo v rozpore so zásadou efektivity uložiť poškodeným osobám povinnosť systematicky využívať všetky právne prostriedky, ktoré sú im k dispozícii, aj keď by to spôsobilo nadmerné ťažkosti alebo by to od nich nebolo možné rozumne vyžadovať. Aj vzhľadom na postavenie žalobcu ako slabšej strany vo vzťahu ku svojmu služobnému úradu, by podľa súdu takáto aktivita navyše bola zrejme kontraproduktívnou.

13.1 Žalobca si v konaní uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy poukazujúc na najbližšiu právnu úpravu v slovenskom právnom poriadku, aj vzhľadom na absentujúcu úpravu v Smernici, či inom právnom predpise, a to na ustanovenie § 11 a nasl. OZ. Na základe vyššie uvedenej argumentácie je zrejmé, že na strane žalobcu vznikla ujma v nemajetkovej sfére tým, že v dôsledku vnútroštátnej úpravy žalobca musel reálne odpracovať viac, ako by bol povinný, ak by bola Smernica implementovaná správne. Súd poukazuje na to, že v tejto súvislosti už bolo súdmi SR ustálené, že v zmysle slovenského právneho poriadku náhradu ujmy v nemajetkovej sfére možno zabezpečiť len cez inštitút ochrany osobnosti v zmysle § 11 a nasl. OZ a nie cez inštitút náhrady škody, čo bude platiť aj pre prípady porušenia práva jednotlivca garantovaného právom EÚ. Tu súd poukazuje na právny názor vyjadrený v rozsudku C - 429/09 G. Fuß bod. 62: „...štát musí, s výhradou nároku na náhradu škody, ktorá má základ priamo v práve Únie, napraviť následky spôsobenej škody podľa vnútroštátneho práva upravujúceho zodpovednosť za spôsobenú škodu, pričom podmienky náhrady škody stanovené vo vnútroštátnych právnych úpravách nemôžu byť menej výhodné ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy (zásada ekvivalencie) a nemôžu byť upravené tak, aby viedli k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady (zásada efektivity).“ Súd má za to, že aj vzhľadom na tieto skutočnosti, kritéria pre stanovenie výšky náhrady musia byť analogické s úpravou ochrany osobnosti v OZ.
13.2 Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nie je zákonnou úpravou vymedzený reštriktívne, teda tak, aby ho bolo možné priznať len za vopred definované následky. Aj v zmysle § 13 ods. 2 OZ náhradu nemajetkovej ujmy možno priznať z dôvodov demonštratívne uvedených, ktoré však nepredstavujú ohraničený výpočet prípadov, u ktorých nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vzniká. Teda nevyžaduje sa iba splnenie podmienky zníženia dôstojnosti fyzickej osoby, či jej vážnosti v spoločnosti, ako to tvrdí žalovaný, ale môže ísť aj o iné vážne následky na osobnostných právach dotknutého jedinca.

Žalobca svoj nárok spájal s porušením nároku na odpočinok, a preto súd posudzoval tento nárok ako nemajetkovú ujmu, čo zohľadňuje aj zámery normotvorcu Smernice rady 89/391/EHS a tiež Smernice rady 2003/88/ES. Uvedené smernice boli prijaté v záujme zamedzenia výskytu pracovných úrazov a chorôb z povolania

13.3 Úprava ochrany osobnosti v OZ nevyžaduje pre úspešnosť uplatnenia práva zavinenie toho, kto sa dopustil neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti. Zodpovednosť za zásah do ochrany osobnosti sa preto nemôže nikdy vylúčiť dôkazom ospravedlniteľného omylu, predpokladom zodpovednosti nie je ani vyvolanie následkov neoprávneného zásahu, a bude stačiť, že zásah bol objektívne spôsobilý narušiť alebo ohroziť chránené práva. V danom prípade súd dospel k záveru, že podmienky pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 ods. 2 OZ u žalobcu boli dané. V zmysle predmetného ustanovenia totiž platí, že výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Súd ako neoprávnený zásah do osobnostnej sféry žalobcu zo strany žalovaného posúdil nesprávne prebratie Smernice do ZoHZZ, ktorá skutočnosť bola spôsobilá privodiť následky neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti, a to v dôsledku straty času na odpočinok, na ktorý by žalobca mal nárok, ak bol maximálny týždenný pracovný čas upravený týmto ustanovením dodržaný. Súd pri stanovení výšky náhrady za zásah žalovaného do nemajetkovej sféry žalobcu, a to práva na odpočinok, súkromie a rodinný život prihliadal na závažnosť ujmy, ktorá mu takýmto zásahom vznikla a následky takýmto zásahom vyvolané, resp. následky, ktoré by takýto zásah bol spôsobilý vyvolať, na okolnosti zásahu, ako aj na doterajšiu súdnu prax pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy.

13.4 Žalobca bol v skúmanom období, t.j. od 8/2021 do 7/2024, ukrátený o čas odpočinku, ktorý by mohol tráviť regeneráciou svojich psychických a fyzických síl – odpočinkom, športom, ako budovaním vzťahov v rámci rodiny, prípadne širších vzťahov, keď tento čas musel tráviť výkonom pracovnej pohotovosti nad rámec stanovený Smernicou. Žalobca v dôsledku rozvrhu pracovného času, ktorý bol v rozpore s právom Únie, prišiel o voľný čas, ktorý by inak venoval rozvíjaniu osobných, rodinných, priateľských vzťahov i fyzickej a psychickej relaxácii. Došlo tak k zásahu do jeho práva na súkromný a rodinný život, práva na ochranu zdravia, telesnej a psychickej integrity, do práva na primeranú dobu odpočinku, nakoľko nemohol tento čas venovať relaxu, načerpaniu energie, udržaniu kondície, svojim záľubám, rodine ani pomoci najbližším. Súdu bolo na základe vykonaného dokazovania preukázané, že tento stav je nezvratný a že trval dlhodobo. Zároveň je nutné zdôrazniť, že žalobca nemal dostatok času na oddych, ktorý je nesmierne potrebný vzhľadom na rizikovosť jeho práce. Žalobca plnil v spoločnosti veľmi zodpovedné úlohy, ktoré neraz vyžadovali aj nasadenie vlastného života. Jeho práca bola vysoko zodpovedná, riziková, náročná a nenahraditeľná, preto mal mať možnosť po práci si aj dostatočne odpočinúť, venovať sa svojim záľubám, rodine. K argumentácii žalovaného, že počas pracovnej pohotovosti žalobca nemusí byť aktívny, môže si oddýchnuť, súd zdôrazňuje, že osobitne v prípade hasičov, súdny dvor túto otázku riešil v rozhodnutí C-420/09 G. Fuß, keď potvrdil, že pracovný čas odpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby počas ktorej je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný čas a nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas ustanovený smernicou. Nie je podstatné akým spôsobom žalobca vykonával služobnú pohotovosť, či je alebo nie je povinný byť bdelý alebo aktívny počas trvania služobnej pohotovosti, pokiaľ musí byť v stanovený čas k dispozícii zamestnávateľovi. Bez vplyvu na porušenie článku 66 písm. b) Smernice je preto aj skutočnosť, že za pracovnú pohotovosť je vyplácaná odmena (viď napr. aj rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2Co 20/2023 zo dňa 30.3.2023 bod 36 odôvodnenia, posledný odsek).

13.5 Súd takto považoval za primeranú výšku nemajetkovej ujmy za posudzované obdobie sumu 2500 eur berúc do úvahy súdmi priznanú výšku nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch zásahu do práva na odpočinok, práva na rodinný život, ktoré predstavujú ustálenú prax:

Rozsudky Okresného súdu Košice II:

sp. zn. 20C/3/2018 z 18.1.2019 (+ KS KE sp. zn. 3Co/229/2019) - suma 3670,29 eur
sp. zn. 11Cpr/12/2017 z 11.9.2019 (+ KS KE sp. zn. 11CoPr/1/2020) - 2000 eur
sp. zn. 18Cpr/5/2016 z 5.9.2018 (+ KS KE sp. zn. 9CoPr/1/2019) - 3631,14 eur
sp. zn. 11Cpr/19/2018 z 9.1.2019 (+ KS KE sp. Zn. 6CoPr/2/2019) - 4759,99 eur
sp. zn. 41Cpr/78/2017 z 18.1.2019 (+ KS KE sp. zn. 1CoPR/8/2019) - 3954,86 eur
sp. zn. 27C/26/2018 z 18.1.2019 (+ KS KE sp. zn. 6Co/244/2019) - 4321,50 eur
sp. zn. 13C/13/2017 z 30.9.2018 (+ KS KE sp. zn. 11Co/222/2020) - 2000 eur
sp. zn. 24C/24/2017 zo 7.11.2019 (+ KS KE sp. zn. 2Co/54/2020) - 2452,92 eur
sp. zn. 11Cpr/35/2019 zo 4.11.2019 (+KS KE sp. zn. 5CoPr/3/2020) - 2500 eur
sp. zn. 15Cpr/5/2016 z 8.7.2020 (+ KS KE sp. zn. 3CoPr/ 5/2020) - 3119,99 eur

sp. zn. 13C/36/2017 z 30.9.2020 (+ KS KE sp. zn. 2Co/39/2021) – 2800 eur
sp. zn. 41Cpr/35/2019 zo 16.11.2020 (+ KS KE sp. zn. 3CoPr/6/2021) – 2000 eur
sp. zn. 29C/63/2017 z 20.9.2021 (+ KS KE sp. zn. 5Co/197/2021) - 2500 eur
sp. zn. 24C/50/2020 z 5.10.2021 (+ KS KE sp. zn. 6Co/69/2022) - 2800 eur
sp. zn. 44C/84/2020 z 22.11.2021 (+ KS KE sp. zn. 6Co/60/2022) - 2000 eur
sp. zn. 24C/52/2020 z 5.10.2021 (+ KS KE sp. zn. 2Co/77/2022) - 2500 eur
sp. zn. 26C/33/2020 z 25.8.2021 (+ KS KE sp. zn. 3Co 196/2021) - 2000 eur
sp. zn. 18C/34/2020 z 9.2.2022 (+ KS KE sp. zn. 6Co/102/2022) - 2.000 eur
sp. zn. 11Cpr/1/2020 z 20.9.2021 (+ KS KE sp. zn. 5CoPr/11/2021) - 2500 eur
sp. zn. 26C/37/2020 z 25.8.2021 (+ KS KE sp. zn. 3Co/195/2021) - 2000 eur
sp. zn. 27C/60/2020 z 29.4.2022 (+ KS KE sp. zn. 6Co 129/2022) - 2500 eur
sp. zn. 27C/59/2020 z 24.11.2021 (+ KS KE sp. zn. 2Co/56/2022) - 2400 eur
sp. zn. 27C/36/2021 z 28.9.2022 (+ KS KE sp zn. 2Co/20/2023) - 2500 eur
sp. zn. 25C/56/2020 z 24.11.2022 (+ KS KE sp. zn. 2Co/3/2023) - 2500 eur
sp. zn. 29C/36/2021 z 2.11.2022 (+ KS KE sp. zn. 5Co/5/2023) - 3000 eur
sp.zn. 41C/22/2022 z 26.4.2023 (+ KS KE sp.zn. 9Co/185/2023) – 1000 eur,
Rozsudky Mestského súdu Košice:
sp. zn. K2-12C/84/2020 z 27.9.2023 (+ KS KE sp. zn. 6Co/24/2024) - 3000 eur
sp.zn. K2-12C/19/2023 (+ KS KE sp.zn. 2Co/110/2024) – 4000 eur
Rozsudky Okresného súdu Spišská Nová Ves:
sp. zn. 5C/49/2018 z 15.10.2019 (+ KS KE sp. zn. 2Co/1/2020) - 2000 eur
sp. zn. 2Csp/4/2019 zo 17.10.2019 (+ KS KE sp. zn. 9CoCsp/4/2020) - 2089,60 eur
sp. zn. 1C/50/2020 z 27.5.2021 (+ KS KE sp. zn. 3Co 139/2021) - 2000 eur
sp. zn. 7C/77/2020 z 29.6.2021 (+ KS KE sp.zn. 5Co/163/2021) - 2000 eur,
Rozsudky Okresného súdu Rožňava:
sp. zn. 6C/24/2021 z 28.9.2021 - 2000 eur
sp. zn. 11C/47/2023 z 26.1.2024, (+ KS KE
sp. zn. 11Co/74/2024) - 3000 eur,
Rozsudky Okresného súdu Brezno:
sp. zn. 2C/17/2021 z 20.5.2022 (+ KS BB sp. zn. 17Co/78/2022) - 2100 eur
sp. zn. 2C/15/2021 z 27.5.2022 (+ KS BB sp. zn. 17Co/77/2022) - 2100 eur
sp. zn. 5C/16/2021 z 19.4.2022 (+ KS BB sp. zn. 17Co/71/2022) - 2100 eur
sp. zn. 3C/16/2021 z 11.5.2022 (+ KS BB sp. zn. 17Co/83/2022) - 2700 eur
sp. zn. 3C/15/2021 z 11.5.2022 (+ KS BB sp. zn. 17Co/82/2022) - 2400 eur,
Rozsudky Okresného súdu Zvolen:
sp. zn. 12C/15/2021 z 11.3.2022 (+ KS BB sp. zn. 14Co/36/2022) - 6167,21 eur
sp. zn. 17C/17/2021 z 15.3.2022 (+ KS BB sp. zn. 16Co/36/2022) - 4629,59 eur
sp. zn. 18C/14/2021 z 18.2.2022 (+ KS BB sp. zn. 16Co/16/2022) - 4335,71 eur,
Rozsudky Okresného súdu Humenné:
sp. zn. 5C/11/2023 zo 6.11.2023 (+ KS PO sp. zn. 10Co/11/2024) - 4000 eur
sp. zn. 5C/93/2023 z 11.12.2023 (+ KS PO sp. zn. 14Co/5/2024) - 2700 eur
sp.zn. 7C/28/2023 z 22.1.2024 (+ KS PO sp. zn. 22Co/22/2024) – 2300 eur
sp.zn. 6C/67/2023 z 23.1.2024 (+ KS PO sp. zn. 12Co/32/2024)- 2500 EUR
sp.zn. 7C/70/2023 z 3.7.2024 (+ KS PO sp. zn. 20Co/47/2024) – 2000 eur
sp.zn. 13C/47/2023 z 11.1.2024 (+ KS PO sp. zn. 5Co/21/2024) – 4000 eur,
Rozsudok Okresného súdu Pezinok:
sp.zn. 45C/63/2022 (+ KS BA sp.zn. 3Co/8/2024 z 30.1.2025) – 2500 eur.
Žalobca v konaní nepreukázal že by sa tento zásah nejak výrazne a konkrétne negatívne odrazil napr. v jeho medziľudských vzťahoch alebo že by mal dopad na jeho zdravotný stav, v prevyšujúcej časti súd žalobu preto ako nedôvodnú zamietol.

14.1 Podľa ust. § 262 ods.1 zákona č.160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“), o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.
14.2 Podľa ust. § 255 ods. 1 C.s.p., súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci
14.3 O trovách konania súd rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 C.s.p., a teda úspešnému žalobcovi súd priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Na tomto mieste súd zdôrazňuje, že v konaní si žalobca uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorej výška závisela od úvahy súdu, pričom

žalobcu nie je možné zaťažiť procesnou zodpovednosťou za nepredvídanie výsledku, ktorý závisel vyslovene od úvahy súdu. Na druhej strane niekedy strana sporu zámerne výšku plnenia nadhodnotí. Ako prevencia proti uvedenému je potom vhodným riešením rozhodnutie súdu, že žalobca má právo na plnú náhradu trov konania, avšak výlučne z prisúdenej sumy (nie sumy uplatnenej žalobou). V prípade nárokov na náhradu nemajetkovej ujmy je priznanie nároku na úvahe súdu, preto potom žalobcu nemožno zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku a je na mieste v takom prípade posudzovať plný úspech strany sporu v konaní vychádzajúc z výšky priznaného nároku. Súd takto priznal žalobcovi plnú náhradu trov konania. Takého rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania plne korešponduje s ustálenou rozhodovacou praxou súdov SR v obdobných veciach.
14.4 O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie v dvoch písomných vyhotoveniach.

Odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Odvolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom súde (ust. § 362 ods. 1 a 2 C.s.p.).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne a čoho sa odvolateľ domáha (ust. § 363 C.s.p.).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.
Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (ust. § 365 C.s.p. ods. 1 až 3).

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak
a) sa týkajú procesných podmienok,
b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie (ust. § 366 C.s.p.).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.